ידיעות נגט የዲያት ንጋት

עיתון מרכז ההיגוי של יוצאי אתיופיה במערכת החינוך	המנהל: דוד מהרט	עורכת: בתיה מקובר	כתובת המערכת: רח׳ תורה ועבודה 1, ת.ד. 16252, ירושלים, 91162	גיליון מס׳ 51 יוצא אחת לחודשיים	יוצא לאור בחסות ״ידיעותיכון״	פברואר 2009 שבט תשס״ט

האיש שפרץ לנו את הדרך לישראל

ፊሬደ ኣከሎም 1949-2009 የእስራኤል ጉዞ በር ከፋች

המונים הגיעו להלוויתו של פרדה אקלום, על מנת להיפרד מאחד האישים המרכזיים בהעלאת יהודי אתיופיה דרך סודן ● בין נושאי הדברים לזכרו היו גם ראש המוסד לשעבר, אפרים הלוי, ושליח המוסד לשעבר דני לימור

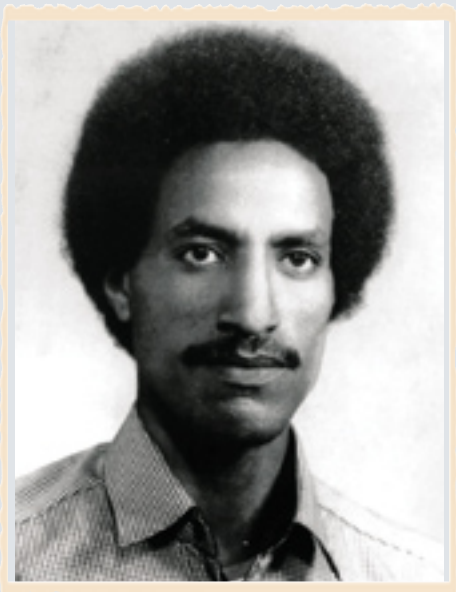

מותו הפתאומי של פרדה יזזאו אק־לום הוא אבידה גדולה לקהילה של יוצאי אתיופיה בישראל.

פעילותו הנחרצת של פרדה למען עליית יהודי אתיופיה לארץ, בסוף שנות ה־70 וב־ראשית שנות ה־80, ממקמת אותו כאחת הדמויות החשובות שקמו ליהדות אתיופיה בדורות האחרונים.

פרדה אקלום התאפיין במספר תכונות בו־לטות: כריזמה, יושרה, יצירתיות, אך יותר מכל יכולת עשייה, דבקות במשימה, תושייה ואומץ לב. היתה לו יכולת להציב לעצמו חזון ומטרות, ולגייס את כל כישוריו למימו־שם. ואהבתו לישראל היתה ללא גבול וללא תנאים.

תכונות אלו סייעו לפרדה להתגבר על הקשיים שניצבו בדרכו באתיופיה ובסודן, והן שעזרו לו לממש את חלומו – להביא את בני קהילתו לישראל. הוא נכלא מספר פע־מים ועונה בכלא הסודני, היה עד למקרי מוות קשים, ובהם של ילדים קטנים, שאת חלקם נאלץ לקבור בחופזה. מראות אלה ליוו אותו כסיוטים עד יומו האחרון.

פרדה אקלום היה בראש ובראשונה מחנך ומנהיג. בתום לימודיו שימש כמורה בתגראי ובגונדר ואף יזם את הקמתם של שני בתי ספר בתגראי. גם לאחר פעילותו בסודן פרדה נותר איש של חזון. במספר ראיונות שנער־כו עימו, הוא טען שמימוש חזון העלייה של יהודי אתיופיה בישראל ייבחן בהקניית חינוך והשכלה לדור ההמשך, ובהנחלת המורשת ההיסטורית של יהודי אתיופיה וזיקתה לציון – לחברה הישראלית.

בראיון שנערך עימו לפני כשנה אמר: ״ההיסטוריה היא לא שלי בלבד, היא של כולם״. אישיותו, מעשיו ודבריו הם צוואתו לדורות הבאים.

המשך בעמוד 7

מרכז ההיגוי פתגייס למען ילדי הדרום

መርካዝ ሃሒጉይ ከደቡብ እስራኤል ለመጡ ልጆች ያደረገው እርዳታ

מרכז ההיגוי והאגודה לקידום החינוך נתנו לקהילה להרגיש שהם לא לבד בזמן המלחמה

ילדי הדרום מכייפים באתגרים

בימי מבצע ״עופרת יצוקה״, כאשר תושבי הדרום היו חשופים לנפילות הגראדים והקסאמים, מרכז ההיגוי של יוצאי אתיופיה, יחד עם האגודה לקידום החינוך, ביוזמתו ובתמיכתו המלאה של איתן מורן, מנכ״ל האגודה, החליטו לסייע למ־שפחות יוצאות אתיופיה החיות ביישובי קו העימות.

כל עובדי מרכז ההיגוי התגייסו למ־שימה בהתלהבות, כאשר עובדי האגו־דה לקידום החינוך שותפים גם הם.

לפנימיות היוקרתיות של האגודה בירושלים ובכפר סבא הובאו לשני סופי שבוע (9–10.1 ו־16–17.1) משפחות יוצאות אתיופיה מאשקלון, נתי־בות, יבנה וגן יבנה.

המשפחות נבחרו על ידי עובדי מרכז ההיגוי, בשיתוף מוקד הקליטה באשקלון בניהולו של דניאל זנבה. את המשפחות עטפו בחום רב אנשי המ־רכז, שהתנדבו לבלות עימם את סוף השבוע.

כמו כן התנדבו לבלות עם האורחים צוותי הפנימיות, שני רבנים מהקהילה, חניכי תנועות הנוער הצופים ובני עקיבא, תנועת חסידי ״סימן״, נשים מהקהילה בכפר סבא ונווה יעקב, הכי־נו לאורחים אינג׳רה ודבו.

120 ילדים מבאר שבע ומאשדוד הוצאו ב־15.1 ליום כיף בחוות אתגרים שבקיבוץ בארות יצחק. בראשותו של דניאל זנבה שפעל לאורך כל המלחמה במסירות.

״כולם מדברים ומדברים״, אמרה אחת האמהות, ״והנה אתם עשיתם מעשה של ממש. בלי הרבה מילים נתתם לנו להרגיש שאנחנו לא לבד״.

בחרו בהצלחה

בבחירות לרשויות המקומיות נבחרו לא פחות משמונה נציגים של הקהילה
● עכשיו הם מסכמים את הדרך וחושפים את התוכניות להמשך

שמונה בני קהילה מכהנים היום ברשויות מקומיות, בעקבות הבחירות שהתקיימו בחודש ינואר – הישג מרשים לכל הדעות.

ההרגשה של רבים היא שהקהילה התבגרה. בישובים שונים היתה עבודה יפה של מתנדבים, כמו גם מאמץ משותף והשתתפות ערה של בני הקהילה בהצבעה.

"באשדוד בחרנו במנהם סנבטו להתמודד בבחירות", אומר יאיר טקה מאשדוד. "הצטרפנו לרשימתו של יחיאל לסרי, שזכה להיבחר לראשות העיר. היינו במקום החמישי, אך נכנסנו רק ארבעה. ההצ־לחה הגדולה היא שהרבה בני קהילה הצביעו. בבחירות הבאות נלך ברשימה עצמאית".

"גם בכפר סבא אנחנו מאוחדים ולא מפולגים", מסביר יוסי דסה מכפר סבא. "לכן זאת פעם שנייה שאברהם מולה נכנס למועצה. על אף שיש מעט בני קהילה בכפר סבא, הוכחנו שיש לנו מקום".

יש יישובים רבים שלא הצליחו להכניס חבר מועצה, בגלל פילוג של הרגע האחרון, אבל אנו רוצים להתמקד באלה שהצליחו.

אוזן קשבת לבני הקהילה

בליינש אייך, קרית מלאכי, קדנציה שנייה: "אני וחבריי לתנועה מתחייבים לעשות כל מאמץ כדי להפוך למציאות את ההתחייבויות שלנו כלפי הקהילה. אהיה אוזן קשבת לכל בני הקהילה בכל נושא.

"אני מאחלת הצלחה לכל בני הקהילה שנבחרו לחברי מועצות ברחבי הארץ, במיוחד לנשים, משום שקשה לנשים להתגבר על הסטיגמות והקשיים".

להחליט על סדרי העדיפויות

גדעון מהרי, קרית מלאכי: "אילו כל הקהילה בקרית מלאכי היתה מתאחדת לרשימה אחת, היינו זוכים בשלושה מנדטים לפחות.

"היה לי חשוב מאוד להתמו־דד ברשימה עצמאית ולא לה־צטרף לרשימות אחרות, כי כך נוכל להשפיע יותר ולהחליט על סדרי העדיפויות של הקהילה. נשרת את הקהילה בנאמנות".

ערכים וניקיון כפיים

שלומית סהלו, קרית גת: "אנחנו דווקא חשבנו לרוץ בר־שימה נפרדת, אבל בהמשך ראש העיר פנה אלינו והציע לי להיות מספר 2 ברשימה שלו.

"במהלך תקופת הבחירות היה חשוב לנו לשמור על ערכים של אמת וניקיון כפיים. כיום אני סגנית ראש העיר ויו"ר ועדת מינהל וכספים וחברה בוועדות שונות".

לקדם את הקהילה

ענבל רדה, רמלה: "אני פעי־לה ברמלה הרבה שנים. יעקב בבאו, שהיה במועצה הקודמת ולא רצה להמשיך, הציע לי לה־תמודד. הצטרפתי לרשימה של ראש העיר יואל לביא והייתי מספר 4.

"יש לי הרבה מטרות ושאיפות לשינוי. אני מאוד רוצה לקדם את הקהילה. אקים קבוצה מבני הקהילה, ויחד נעבוד".

לחלום, לפעול ולהגשים

אבטם אסתר מקונן, ראשון לציון: "אני שואפת לקדם נו־שאים בתחום החינוך, הקליטה, מעמד הילד והאישה. אני חברה במספר ועדות. המטרה שלי לקדם נושאים הקשורים בקהילה ובכלל התושבים.

"כאישה, כבת הקהילה וכאמא אני רוצה להשפיע. הדרך שלי היא לחלום, לפעול ולהגשים".

מייצג את כוווּלם

אברהם מולה, כפר סבא, שלו זו קדנציה שנייה בחבר מועצה: "אני מרגיש טוב כחבר מועצה. אני מרגיש חלק מכל עם ישראל. אני שותף פעיל בהחלטות.

"אני משרת לא רק את בני הקהילה, אלא את כל תושבי כפר סבא. תחום הפעילות הוא חברתי.

"יש לי כתף ועזרה של כל הח־ברים, גם בקהילה וגם במועצה".

לסייע במציאת עבודה

דוד זגייה, חדרה: "השאיפות שלי הן לטפל בשכונות החלשות, לטפל בנוער, לסייע לבני הקהילה למצוא עבודה מתאימה, להכניס בני קהילה לעבוד בבי־טוח לאומי ובלשכת העבודה, כדי שהקהילה תקבל שירות מלא.

"העיקר לפעול בעצמנו ולא לחכות שאחרים יעשו בשביל־נו".

לקבל את ההחלטות

איציק זנבה, באר שבע: "אני מברך על כך שמספר חברי המוע־צות מהקהילה הוכפל. הדבר מעיד על מודעות פוליטית ורצון להיות חלק ממקבלי ההחלטות.

"זו הקדנציה השנייה שלי. אמשיך לקדם וליזום תוכניות קהילתיות וחינוכיות למען הקהילה בפרט ולמען העיר בכלל".

מרכז הקליטה בטבריה בסכנת סגירה

משרד הקליטה והסוכנות היהודית החליטו במפתיע, ובאופן חד צדדי, לסגור את מרכז הקליטה "רמיטל" בט־בריה.

110 תלמידים, עולים יוצאי אתיופיה, יעזבו את לימו־דיהם באמצע השנה ועשרות מהעולים יאולצו להתפטר מעבודתם בתקופה מתוחה.

העולים החדשים קיבלו את הבשורה ב־28 בדצמבה, ללא הכנה מוקדמת, והם מסרבים להתפנות.

כרגע מתנהל מאבק של האגודה למען יהודי אתיופיה ו"טבקה" להביא לידי כך שמרכז הקליטה ייסגר בסוף שנת הלימודים, כדי למנוע מעבר התלמידים, באמצע השנה, וכדי לאפשר לעולים למצוא מקומות מגורים נאותים.

משולחן העורכת

המלחמה חידדה הקשיים

ב־7.1.09 הלך לעולמו פרדה ויזאו אקלום, האיש היקר לו חייבת הקהילה את תחילת העלייה לארץ דרך סודן.

אדם מופלא אשר בחייו ובמעשיו יכול לשמש לקהילה ולחב־רה הישראלית סמל של גבורה, יוזמה, מסירות ונאמנות למטרות שהציב: להביא את "ביתא ישראל" לארץ. אדם של אצילות נפש וכבוד עם ענווה וצניעות, של יושר וכנות. אדם רחב אופקים, בעל ידע, אשר תמיד דרש מעצמו ואף פעם לא חיכה שאחרים יתנו לו. הקדשנו מקום נרחב בעיתון לפרדה מתוך הוקרה לאישיותו ול־מעשיו ומתוך תקווה שדמותו תהא מופת ועמוד אש לנו ולבאים אחרינו.

מלחמת "עופרת יצוקה" מאחורינו. כולנו תפילה שהשלום והשקט יחזורו לישובינו. המלחמה פגעה בכל תושבי קו העימות, אך פגעה מאוד במשפחות שמצבן הכלכלי קשה וחיות ברירות קטנות ללא חדר מוגן, ללא מחשב, ללא משחקים, ללא ספרים.

המשפחות התקשו לגמור את החורש, כאשר ההוצאות גדלו מאוד. השהייה הממושכת בבית חייבה יותר אוכל, אותו אי־אפשר לקנות בשוק, אלא בחנות הקרובה והיקרה הרבה יותר. המתח היה גדול, ההורים לא ידעו איך להעסיק את ילדיהם.

מרכז ההיגוי והאגודה לקידום החינוך פעלו בדרכים שונות לע־זור. המלחמה הזאת רק חידדה את הקשיים של הקהילה, מצב כלכלי קשה, העדר מחשבים והעדר חיבור לאינטרנט. אולי זאת ההזדמנות לערוך חשיבה רחבה יותר על סדרי עדיפויות של המשפחה.

צריך לחשוב במה להשקיע את מעט הכסף של החודש. האם באירועים, במתנות ובלבוש, או בקנייה של מחשב לילדים עם חיבור לאינטרנט, של מנוי בספרייה העירונית, בחוגים, כדי לעורר את סקרנות הילדים לעולם הגדול, ולעודד אותם ללמוד ולהשקיע.

אנו במרכז ההיגוי עומדים לרשותכם, תוכלו להתקשר אלינו: 02-6441125.

בברכה לימים של שקט ושלום.

בתיה מקובר

טלפונים חשובים

- מרכז ההיגוי: 02-6441125
- "הקו פתוח" של משרד החינוך: 02-5602538, 02-222-003, 1-800
- המועצה לשלום הילד: 02-6780606; פקס 02-6790606
- "הצופים": גדי מלקו, 052-5643471
- הנוער העובד והלומד: 1121*
- בני עקיבא: 02-5693140
- משרד הקליטה: קסאי דמווה, 050-6214680
- "קשר" לילדים חריגים: 02-6236116, 02-10-60, 1-800-20
- ייעוץ חינוכי: יראה ארטה, 054-4771963
- "נוער מקשיב לנוער": 03-6204999, 1-700-70-80-99
- הסברה בנושא סמים: זהבה ברוך: 054-4279160
- הסברה בנושא האיידס: משה רחמים 08-9223752, 050-7922931
- קו חירום ארצי לאלימות במשפחה: טל' 02-00-00, 1-800-22
- סיוע לנפגעות אונס ותקיפה מינית: 1202 באמהרית, 02-8402352, 1-800-220-230, 04-9800174
- מכינות קדם אקדמאיות: מורית אברהם, 03-5616770
- "טבקה" – מרכז לסיוע משפטי: 1-800-211-201, באמהרית
- עו"ן, עזרה נפשית בטלפון: 1201, באמהרית
- קו חירום של מרכז קשב ומידע: 1-800-355-399
- עמותת "אפשר": טיפול בנפגעי אלכוהול והימורים: 03-6733228
- "הורים למען הורים" – קו סיוע של אקי"ם למשפחות עם ילדים הסובלים מפיגור שכלי: 1-800-399-333
- נציבות תלונות הציבור: יעקב גונצ'ל – 08-6232777
- סיוע משפטי חינם – 02-6211333

ידיעות נגט

עיתון מרכז ההיגוי של יוצאי אתיופיה במערכת החינוך
ת.ד. 16252, ירושלים, 91162. פקס: 02-6429746
עורכת: בתיה מקובר, טל' 052-3828507
עורכי משנה: בני פיקדו, טל' 050-6243204
ד"ר אנבסה טפרה, אחראי על התרגומים, טל' 050-6283535
חברי מערכת: דוד מהרט, רחל אלמיהו־שמעון
תרגום לטיגרית: לאקה ברהן

הקו החם לעורכים	
הפרקליט	**עורך**
ד"ר אבנר אלון	יעקב אלון
הפרקליטה	**עורכת**
עו"ד אילנה דיין	רבקה מנדלסון
הפרקליטה	**עורכת**
עו"ד אילנה דיין	אלי אבוקסיס

"כשהמקלטים סגורים זה מפחיד"

מרכז ההיגוי סייר בדרום, ראה את הקשר החם של המגשרים אל הקהילה, ומדריך אותם כיצד לאבחן במהירות מקרי פוסט טראומה

סיירנו בדרום בעת המלחמה, ונפגשנו עם תלמידים בגילים שונים, כדי לראות איך הם מתמודדים עם המצב.

באשקלון ליוותה אותנו במסירות רבה מירב יאסו גטה, מגשרת מרכז ההיגוי באשקלון ובקריית מלאכי. תענוג היה לראות, איך בכל מקום מכירים אותה, ושמחים לקראתה. פרי עבודה של שנים באשקלון כמגשרת חינוכית, בהן רכשה את אמון המשפחות, אהבת הילדים והערכת צוותי בתי הספר.

הרחובות היו ריקים, פה ושם מישהו עבר בהם במהירות, המתח הורגש באוויר. במקלטים הקטנים שבשכונות מצאנו ילדים משחקים עם מורות חיילות ועם מתנדבים מארגונים שונים שבאו מכל חלקי הארץ, כאשר האמהות מציצות מדי פעם בראגה.

"בשבוע הראשון אף אחד לא דאג לילדים, זה היה בורא קשה", הן משתפות, "אחר הצהריים אין מה לעשות, המקלטים סגורים, זה מפחיד".

ברחוב פגשנו אב, שבתו בת התשע מאושפזת בבית חולים בבאר שבע, נפגעת חרדה, שלא היתה מסוגלת לאכול ולשתות, והקיאה כל הזמן.

בבתים פגשנו ילדים ואמהות, האבות בדרך כלל בעבודה. הם יושבים מול הטלוויזיה, חסרי מעש. מרכז ההיגוי הביא להם חוברות עבודה בהתאם לביתות.

יש בתי ספר ששמרו על קשר הדוק עם התלמידים, ויש שלא. מפליא היה לשמוע מתלמידי רשת בתי הספר של ש"ס "אל המעין", אותם פגשנו, אשר הטלפון היחיד שהם קיבלו במשך שלושת השבועות, היה זה שהודיע להם, שאין לימודים.

בבית ספר רמב"ם באשקלון נפגשנו עם המנהל, יצחק בריגה, שסיפר: "כל ימי המלחמה אני בקשר יומי קבוע עם צוות המורים, בדרך כלל באמצעות האינטרנט. אנו דואגים להיות בקשר עם כל התלמידים ולספק להם שיעורים.

"התלמידים, שיש להם מחשבים בבית עם חיבור לאינטרנט, קיבלו מהמורים שיעורי בית בצורה קבועה. תלמידים שאין להם מחשבים – המחנכת יצרה קשר והעבירה אליהם שיעורי בית".

תלמידה מרמב"ם סיפרה לנו: "יונה המחנכת שלי, הזמינה את התלמידים ללמוד אצלה בבית. פתאום היתה אזעקה. נבהלנו, רצנו לאיזור מוגן ואחר כך המשכנו".

המלחמה הזאת הוכיחה, את חשיבותו של המחשב והאינטרנט לתלמידים. צר לשמוע, שבקרב משפחות רבות מהקהילה אין מחשבים. הסיבה היא לא רק כלכלית, אלא גם חוסר מודעות לחשיבות המחשב והאינטרנט כאמצעי עזר ללימודים ולאפשרות הילד להיחשף לעולם ידע רחב.

אנחנו שמחים שהמלחמה נגמרה, ומקווים שנוכל לחזור לשיגרת החיים. אולם כדאי היה להפיק לקחים ממנה, כל אחד בדרכו.

מרכז ההיגוי פועל בימים אלה כדי להקנות כלים למגשרים, למנחי הורים, לצוותי בתי הספר ולהורים עצמם, על מנת לאבחן מקרים של פוסט טראומה, כלומר – תגובות רגשיות קשות של ילדים למתח ולחרדה שהם חוו במשך ימי המלחמה.

בריגה. קשר קבוע עם התלמידים

ילדים מבאר שבע ואשדוד בחוות אתגרים – הפוגה מהמתח

ሕልሚ ኣለኒ

ካብ ለኣከ-ብርሃን ይስሐቅ ዘጋቢና "የዲያት ንጋት"

ሕልሚ ኣለኒ

ኣብ ዝሓለፈ'ዋን ኣብ እስራኤል ኣብዝተኻየደ ናይ ከተማታት ቤት-ማዘጋጃ ከይዲ መረፃ፣ ኣባላት ቤት ምኽሪ ንምኗን ካብዝተናሓንሑ ኢትዮጵያ-ይሁዳውያን እቶም 8ተ ተዓዊቶምዮም፡፡ ካብዚኣቶም'ውን ኣርባዕተ ደቂ ኣንስትዮ ብምኗነን ዘሕጉስ ዜና'ዩ። ህዝቢ ሓቢሩን ሰሚሩን ብሓደ ድምፂ ተናሓናሒቲ ኾይኖም ኣብዝቕረቡ ኢትዮጵያውያን ኣብ ዘለውወን ከተማታት እንተዝድህሰሉ ኔሩ፣ ብዝሓት ኣባላት ቤት ምኽሪ ክዓብይ ኔሩዩ። ኣብ ናይዛ ሃገር ህዝባዊን ማሕበራዊ ጉዳይ ዘለና እጇም ንኽዓብይ እንተዳኣሊና ን120 ሺህ ኢትዮ-ይሁዳውያን ዋራይ ዘይኮነስ ን7 ሚልዮን ህዝቢ-እስራኤል ድጋፍ ንምርካብ ክንዕጽር ይግበኣና። ናይ ምምራፅ መሰልና ተጠቒሞና ኣብ ቀረባዋን ኣብዝካየድ ናይ ክነስት ከይዲ መረፃ ተዓዊቲ ንምኗን ካብዝሓለፈ ተሞክሮ ክንመሃር ይግባእ። እዙይ ማለት ድማ፣ ብተናወል ዘይኮነስ ብሓደ ድምፂ ሰሚርና ንሓበራዊ ረብሓን ዕብየትን ክንምርሽ ይግባእ። ብሓፈሻኣ ኣበየሃወን፣ እዚ ዕላማ'ዙይ ሽቶኡ ወቒዑ ናብ ዝዓልለ ብርኪ ንምብፃሕ፣

► ብትምህርቲ ክንዓብይን ክንምዕብልን ይግባእ።

► ሕልምናን ራእይናን ናብ ዝለዓለ ብርኪ ንምብፃሕ ዝጥምት ክኸን ይግባእ።

► ብፍልጠትናን ብኽእሊትናን ንተኣማመን ክንኮን ይግባእ።

► ዕላማና ንምትግባር ዘየቋርፅ ፃዕሪ ክነካይድ ይግባእ።

► ብዘይ ድኻምን ፃዕሪን ዕቡቕ ውዕኢት ብምርካብ ምዕዋት ኣይክእልን።

ባራክ ኦባማ ፕረዚደንት ኣመሪካ ኮይኖም ናይ ምምራፅም ጉዳይ፣

ኣብ ናይ ኣመሪካ ህዝቢ ታሪኽ ውሽጢ ፀሊም ኣፍሪ-ኣመሪካዊ ባራክ ኦባማ ፈላማይ ፕረዚደንት ኮይኖም ብምምራፅም ዘይተደነቕን ዘይተሓጉስን የለን። ባራክ ኦባማ ፕረዚደንት ኮይኖም ብምምራፅም ክሳብ ሎሚ ንዕለስተ ሚኢቲ ዓመታት ዘኽእል ክመርሑ ናይ ዝወንሑ ሃዓዱ ኣመሪካውያን ሰንዕለት ተበጢሱ። መበቆሎም ኣፍሪካ ዝኾነ ኣመሪካውያን ናይ ዘበናት ህልሞም ራእይ ጋህዲ ስለዝኾነ ኣብ ቀዳሳይ ማሕበራዊን ሃገራዊን ምንቅስቃሳት ተሳተፍቲ ክኾኑዮም ዝብል ኣተሓሳስባ'ውን ፈጢሩሎ። እዚ ኣተሓሳስባ'ዙይ ኣብ ኣመሪካ ንዘለው ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ዝተፈላለዩ ኩርናዓት ዓለም ንዘለው ዐለምቲ'ውን እንተኾነ ኣምንታዊ ፀለውታ ኣሕዲሩ ፀለምቲ ብኽእለቶምን ብዘለዎም ሓይሊ ንኽተኣማመኑ ዝሕግዝ'ዩ። ኣይክእልን'ዩ ዝብል ኣበሃህላ ናብ ይኽእልዮ፣ ካብ ዘይምግዳሰ መንፈስ ናብ ተገዳስነትን ካብ ናይ ታሕተዋይነት መንፈስ ተላቒቕም ሕልሞም ጋህዲ ንምግባር ንኽለዓዓሉ ዘበረታትዕ ኣንፈት'ዩ።

ናይ ባራክ ኦባማ ዓወት ሚስጥር

ባራክ ኦባማ ንምንታይ ተዓዊቶም እንተበልና፣

ቀዳማይ፣ ባራክ ኦባማ ናይ ትምህርቲ ጥቅሚን ላዕለዋይነትን ኣዝዮም ካብዝተረፈኑ ቤተሰብ ዝተወለዱን ዝዐበየን'ዮም።

ካልኣይ፡- ባራክ ኦባማ ተፍልጦ ኣብ ዘለዎ ዩኒቨርሲቲ ዝተመሃሩን ብትምህርቶም ዝለዓለ ውዕኢት ስለዝነበሮም እዩ።

ሳልሳይ፣ ባራክ ኦባማ ብኦቡኦም ኬንያዊ ብኣዲኦም ድማ ፃዕዳ-ኣመሪካዊት ዝተወለዱ ኣፍሪካዊነትም እንተይረስዑ ክልቲኡ ባህሊ ኣዋሂዶም ሂወቶም ናይ ምምራሕ ክእለት ስለዝነበርምሮ።

ራብዓይ፣ ናይ ላዕለዋይ ትምህርቲ ኣድላይነት ዝተረድኡን ዝኣመኑን ስለዝነበሩ ዋራይ ዘይኮነስ ኣብ ናይ ኣመሪካ ማሕበራዊ ሂወት ለውጢ ንምምዃል ብመሪሕነት ክቃለሱ ዝኽእሉ ምኽኖምን ካብ ማንም ፃዕዳ ኣመሪካዊ መራሒ'ዩ በዚኣ ዘይንእሱ ምኽኖም ስለዝኣመኑንዩ።

እዞም ኣብ ላዕሊ ዝጠቀስናዮም ክህሎትን ፍልጠትን ሒዞምሮም ባራክ ኦባማ ናብ ፖለቲኻ ዓለም ዝኣተወን ኢሎሞ'ውን ፕረዚደንት ኣመሪካ ብምኗን ክምረፁ ዝኽእሉ።

ካብ ባራክ ኦባማ ንመሃር እንተሃለወ እንታይ'ዩ?

ቅድሚ ኹሉ ንትምህርቲ ንህቦ ቆላሕታ እቲ ቐዳማይን ዝለዓለን ኮይኑ ገንዘብናን ዋራትናን ኣብ ናይ ደቅና ትምህርቲ ክወዕል ይግባእ። ደቅና ናብ ዝለዓለ ብርኪ ክበፅሑ ክምዝኽእሉ ክንኣምን ይግባእ፡፡

ናይ ደቅና ሕልሚ ክሳኻዕ ዝኽእል ምኗኑ ክንኣምንን ንብሩህ ተስፋ ክነበረታትዖም ይግባእ። ደቅና ናይ ተስፋ ምቕራፅ መንፈስ እንተደኣ ሓዲርዎም ናብ ፅቡቕ ብርኪ ንምብፃሕ ኣይፅፅሩን ዋላኳ ንፅሪ ተማራሪ እንተኾኑኸ ... "ፀሊም ብምኗነይ ንፍፅነተይ ኣይቕበልዎን" ዝብል ኣሉታዊ ኣተሓሳስባ ክሕድሩ ስለዝኽእሉ ካብዚ ጐጻኢ ኣተሓሳስባ ክንሃቀቕ ይግባእ።

ናይ ባራክ ኦባማ ዓወትኮ ካብዚ ሕልሚዝይ ጀሚሩዩ ክፅወቱ ክምዝኽእሉ እምነት ዘሕደሩ፣ ዋላኳ ፀሊም ምኗኖም እንተፈሊጡ። ኣመሪካውያንን ፀሊምኮም ኢሎም ኣይፈረድዎምን። ብኽእለቶምን ብፍልጠቶምን ተኣማሚኖም መሪሕነቶም ተቐቢሎሞም እዮም። ባራክ ኦባማ ብኽእለቶም እንተዘይተኣማመኑ ኔሮም ኣይምተናሓንሑን ፕረዚደንት ኣመሪካ ኮይኖም'ውን ኣይምተመረፁን ኔሮም። ናይ ዝኾነ ይኹን ዐ. ኢት ተግባር መበቆሉ ሕልሚ'ዩ፣ ራእይ'ዩ።

ስለዘይ ኣብ እስራኤል'ውን ውዒሉ ሓዲሩ ፀሊም ኢትዮጵያዊ ይሁዲ ናይዛ ሃገር ቀዳማይ ሚኒስተር ወይድማ ፕረዚደንት ክኾን ከምዝኽእል "ሕልሚ ኣለኒ" ፀሊም ብምኻኑ ዘይኮነስ ብኽእለቱን ብፍልጠቱን ፅኑዕ'ምበር።

ስንብት

ኣይተ ፈረደ ያዘዘው ኣከሎም ብ07.01.09 ዓም ፈረ. ካብዛ ዓለም'ዚኣ ብሞት ተፈልዮም (ነይ.)። ኣይተ ፈረደ ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ይሁዳውያን ታሪኽ ውሽጢ ዝበሃል ግዳ ዝነበሮም ፍሉይ ገድሊ ዘሕለፉ ቆራዕ ተጋዳላይ በዓል ቅዖዮም ኔሮም። ይሁድ-ኢትዮጵያ ኣበየ መንገዱ ዘጋጠሞም እዙይ ዘይበሃል ፀገማት ተዓዊሮም ናብ ዝሕለምሞዎ ዕዮን-ኢያሩሳሌም ንኽእትው ከፋቲ-በሪ ቀደሲ መሃንዲስ ዝነበሩን፣ ብዕንዓትን ብቆራፅነትን ኣፕሬሽናት (ሚብባዒም) ዝመርሑ ጀግና በዓል ስረ እዮም ኔሮም።

ኣይተ ፈረደን ባዓልቲ ቤቶም ወ/ሮ ሰሚራን (ነይ.) ኣብ ሱዳን ንዝነበረ ህዝበ-እስራኤል ረዳኢምዮም። ናይ ኣይተ ፈረደ ዕድመ ሓጊሩ ካብዛ ዓለም ብሞትኣኒ እንተተፈለዩ፣ ናይ 2500 ዓመት ሕልሚ ይሁዶ-ኢትዮጵያ ንኽሰኻዕ ዝገበርዎ ታሪካዊ ተጋድሎ ንዉልድ ወለዶ ዝሓልፍ ታሪክ ሓዲንም ስስዝኾነ ተጋድሎኦም ንዝለ-ላለም እናተዘከረ ክነብር'ዩ። (ነይ.)

ኣብ ዓዛ ዝተኻየደ ኩናት

ምስ ፈጠርቲ ራዕዲ ፍልስጠማውያን ብዝተኻየደ ኩናት ስንኪ ናይ ደቡባዊ ዞባ ነበርቲ እስራኤላውያን ሂወት ተዛቢዑ ኣብ ፀገም ኣብዝነበርሉዎን፣ መርካዝ ሂኑይ ሰራሕተኛታት ብምትሕብባር ኣብ ኣሽቀሎን ነጢቦት፣ ያብኒን፣ ጋን ያቡኒን ዝርከቡ ወለዲ ምስ ደቆም ናብ ኢያሩሳሌምን ክፋር ሳባን ብምውሳድ ብሽሺ-ሻባት ንኽናፈሱን ንኽተኣናገዱን ገይሩ። ምስ ሞኬድ ቅሊማ ብምትሕብባር ድማ ኣብ ቢርሸባ ኣሽዶድን ኣሽቀሎንን ዝርከቡ ቆልዑት ምስ ወለዶም ንኽሸራሸሩን ክናፈሱን ተጌሩ። ናይ ኣሽቀሎን ከተማ ነባራት ዝኾኑ ሓንቲ ኣዶ'ውን ከምዙይ ኢለን፣ "ንኢትዮጵያውያን ቆይምና'ና ዝብሉ ማሕበራት ምዝራብ ጥራይዮም ዝፈልጡ፣ መርካዝ ሂኑይ ግና ብዙሕ እንተይዛረቡ ብዝገበሩልና ሓገዝ በይንትና ኣየቐረፍናን'ዮ።

"אני לא מתחרט"

אורי רדאי, חייל בצנחנים, נפצע בידו וברגלו מטיל במלחמת עופרת יצוקה ● ממיטתו בבית החולים הוא משחזר את רגעי האימה וגם מאמין שלמרות הכל, עוד יהיה טוב

בבית החולים "ברזילי" באשקלון שוכב אורי רדאי, חייל בצנחנים שנפצע בשהיה בפעילות מבצעית עמוק בתוך עזה. הוא נולד באתיופיה ועלה לארץ בשנת 1991.

המשפחה גרה בקרית מלאכי ומחנכת את בניה לאהבת הארץ ולנתינה. אורי אוהב ללמוד ולקרוא ומתעניין במדע. אחיו גדי נמצא הרבה לידו, וגם הוא מודע לכך שאחיו ניצל בנס, שהוא יצא חי מהגיהינום. אורי לא רצה להתראיין לתקשורת, ורק ל"ידיעות נגט" היה מוכן לספר את סיפורו.

"היינו בתוך בית עמוק בעזה", מספר אורי בצניעות. "ירו עלינו טיל אר-פי-ג'י, ואני הייתי ליד הקיר. למזלנו, הפגז פגע במרפסת, ורק הסנפירים של הטיל עשו חור בקיר ועפו וחתכו לי את היד. כמו כן, נפגעתי ברגל. יחד איתי נפצע קל חייל אחר מרסיסים בפנים. היינו כמה חבר'ה בחדר, ואם הטיל היה פוגע בנו ישירות לא היינו שורדים".

איך הרגשת ברגעי הפגיעה?

"עשיתי את העבודה שלי". רדאי מחלים בבית החולים

צילום: אבי אייך

"כשנפלתי חשבתי שאין לי רגל. ראיתי בור ברגל, אבל כשהרמתי את היד, ראיתי שיש לי ממש חור. היה המון דם. מיד הגיע החובש הפלוגתי שטיפל בי. היה רעש מסביב, כי המשיכו לירות עלינו. החילוץ לקח זמן, ופינו אותי בטנק".

ואיך אתה מרגיש עכשיו?

"בסדר. יש כאבים, אך מתרגלים אליהם. הרבה אנשים מהצבא ומהאזרחות באים לבקר אותי, גם אנשים שאני לא מכיר".

ומה יהיה עם הפציעה שלך?

"הרגליים שלי יהיו בסדר. יד שמאל פגועה קשה, אבל אני מקווה שהיא תוכל לתפקד. אני יודע שתמיד יהיו לי כאבים מהפציעה הזאת. אבל עם זאת, אני לא מצטער שהלכתי לצנחנים. עשיתי את העבודה שלי, את מה שצריך.

"הייתי עם כולם. תמיד רציתי להתגייס לצנחנים, להיות קרבי, לתת למדינה, לא רציתי להיות ג'ובניק ולחזור בכל יום הביתה. אחי הגדול גדי היה קרבי בגולני, אז ההרגשה להיות בצנחנים היא טובה. אני מאמין שיהיה טוב".

להיות בקו האש

רחל פיקדו מאשקלון שלחה אל המערכת מכתב ובו היא מספרת כמה קשה להיות מוגבלת פיזית בימי המלחמה ● יצאנו לראיין אותה

בזמן מלחמת עופרת יצוקה מצאו עצמם תושבי הדרום בשיגרת חיים חדשה של אז-עקות, של ריצה למקלטים או לחדר המדרגות. חלקנו לא ישנים בלילות בגלל מצב החירום. אבל מי שסובלים יותר מאחרים הם האנשים שמוגבלים פיזית.

אנחנו לא יכולים לרוץ למקום מוגן תוך 30 שניות. כמה שזה נראה זמן סביר, בשביל אנשים מוגבלים זה לא מספיק. זה לא שאנחנו לא מש-תדלים להדביק את הפער, אך זה דורש מאיתנו להיות קשובים ועיניים.

אני, כבחורה עם מגבלות פיזיות, לא מסוגלת לת לצאת מהבית כי אני הולכת עם קביים. אני לא מסוגלת לתפוס מחסה תוך 30 שניות, גם לא לשכב על הרצפה. אני מעדיפה להישאר בבית, כי במקרה של אזעקה, יש לי שם את העזרה של אמא, האחים והאחיינים.

אני חושבת ולא מבינה איך תושבי שדרות סבלו מהמצב הזה במשך שמונה שנים. כולם סו-בלים פה. קשה לשבת 24 שעות ביממה בבית מול הטלוויזיה.

מה שמפחיד במלחמה הזאת זה שהיא החלה בהפתעה. אנחנו מאוחדים בתוך המשפחה, ומח-זקים אחד את השני. זה גם מה שטוב בעם שלנו, שאנחנו עוזרים אחד לשני. זה טוב שמאפשרים לנו לצאת לחופשה במקום אחר.

אני, למשל, יצאתי במהלך המלחמה עם עמו-תת "קו לחיים" לנתניה לנופש. כי היינו צרי-כים להתאוורר קצת. "קו לחיים" עוזרת לחולים ולאנשים עם מגבלות פיזיות.

אני זוכרת את המפגש הראשון שלי עם העמו-תה. היתה זו מסיבת פורים, וראיתי את כולם עם כל מיני סוגי מוגבלויות וכבויות. זה חיזק אותי והרגשתי שייכת, כי למרות שיש לנו בכויות ומוגבלויות, אנחנו עדיין מחייכים. יש לנו תק-ווה ואמונה.

התנחמתי בדבר אחד: בפגישה הראשונה הייתי עם הליכון, היום אני הולכת עם קביים. כל אחד יכול לעבור שינוי. השינוי מתחיל בזה שאתה צריך להאמין בעצמך, שאתה יכול להשתנות.

אני מקווה שהמלחמה תיגמר בקרוב והכל יחזור לקדמותו ושיהיה טוב לכולנו".

רחל פיקדו, אשקלון

> **אנחנו לא יכולים לרוץ למקום מוגן תוך 30 שניות. זה נראה זמן סביר, אבל לאנשים מוגבלים זה לא מספיק. ולא שאנחנו לא משתדלים**

בדיוק כמו כולם

את המכתב הזה קיבלנו במערכת העיתון בימי המלחמה, והגענו לאשקלון לבקר את רחל. תוך כדי הביקור היתה אזעקה, ויצא-נו יחד איתה לחדר המדרגות, שם חשנו את המתח מהלא ידוע.

פניה של רחל יפות ומלאות אור. אין בה לא מרירות וגם לא כעס על מגבלותיה, אלא הרבה טוב לב ורצון לעשייה ולנתינה. בביתה אווירה חמה ונעימה. אפשר ללמוד ממנה הרבה, כמו גם מהדרך בה גידלו אותה הוריה.

"אני נכה מלידה", מספרת רחל, "ומוגבלת בי-כולות ההליכה שלי. בעברי הרבה ניתוחים בחיי. אבל עם זאת הוריי שלחו אותי לגן רגיל. בהתחה-לה היה לי קשה מאוד. הסתכלו עלי בצורה שונה. לא בגלל צבע העור, אלא בגלל הנכות שלי".

זה בטח היה קשה.

"כן. העדפתי להתרחק מהחברה ולשחק לבד, כי כל תנועה שעשיתי, מישהו בחן אותי. פעם אחת סיפרתי לאמא שלי שהגנגנו צעקה עליי. אמא כעסה מאוד, וכמחאה לא שלחה אותי לגן שבועיים.

"לביתנו הגיעה עובדת סוציאלית וסיפרתי לה מה קרה. היא דיברה עם הגננת ועם הילדים. כשחזרתי לגן כל הילדים עמדו כדי לקבל את פניי. היחס השתנה לגמרי. הגננת דיברה עם הילדים ולימדה אותם לקבל את החריג, ושמגבלה פיזית אינה אומרת כלום על האדם".

זה נשמע כמו אירוע שאפשר ללמוד ממנו.

"האירוע הזה חיזק אותי ולימד אותי שכל אדם צריך להיות גאה במה שהוא. לא לברוח מעצמו, אלא לקבל את עצמו כמו שהוא. האירוע הזה לימד אותי לקבל את המגבלות שלי, את הנכות שלי.

"לפני כן הייתי ילדה סגורה שלא מדברת. הבנתי שצריך להילחם כדי לקבל מה שאתה רוצה".

אבל צריך המון עזרה מהמשפחה, לא?

"המשפחה שלי התייחסה אלי בצורה טבעית, ממש כמו כאל ילדה רגילה, ודר-שה ממני בהתאם ליכולות שלי. אמא שלי הגנה עליי ונלחמה בשבילי. בבית הספר לא כולם התייחסו אליי יפה, היו שני ילדים שהציקו לי, אך כשראו שאני לא מתייחסת אליהם, הם החלו להתנהג כמו שצריך".

עכשיו פיקדו חברה בעמותת "קו לחיים" ועמותת "ידיד", העוזרות לאנשים עם מוגבלויות. "אני מגיעה בהתנדבות לבתי ספר ומספרת לתלמידים איך זה להיות מוגבלת", היא מסבירה.

"אני מעבירה להם את המסר שיתייחסו אל ילדים עם מוגבלויות כמו אל ילדים רגילים.

"אני מספרת להם שעל אף המגבלות שלי הייתי תלמידה מצטיינת בבית הספר. אני רוצה להראות להם שזה שיש לי מגבלה פיזית, לא מונע ממני ללמוד טוב.

"אני מקווה שהחברה שלנו תלמד לקבל את השונה בצורה טבעית ופתוחה".

בזכות האם. פיקדו עם אמה אלמיטו

רופאה בדרך להצלחה

כבר שהיתה בת ארבע, וחלתה במלריה בסודן, בדרך מאתיופיה לישראל, ידעה הדס מלדה־מצרי שהיא תהיה רופאה ● היום, אחרי שש שנים בלימודי הרפואה, היא מוכיחה: אם רוצים – יכולים

מאת בני פיקדו
"ידיעות נגט"

הדס מלדה־מצרי היא סטודנטית מצטיינת לרפואה, ויכולה להיות מודל לחיקוי לכל אז־רחי המדינה.

היא הגיעה לארץ בגיל ארבע, חולה וחבולה מהמסע דרך סודן, והוכיחה לכולם שלא חייבים לגדול בבית עשיר כדי להיות סטודנטים לר־פואה.

עוד היא מראה לנו, שאם אנו מציבים לעצמנו מטרה ודבקים בה לאורך כל הדרך אז השמיים הם הגבול. עוד תנאי הכרחי: צריך הורים אוהבים ותומכים. וגם לדעת לנצל את מה שמציעים לנו בתוכנית עתידים.

מתי החלטת שאת רוצה להיות רופאה ?

"עלינו לארץ דרך סודן כשהייתי בת ארבע. בסודן חליתי במלריה ובעור מחלה קשה. רוב הילדים שחלו במחלות מתו בסודן. אני הצלחתי לשרוד. עם כניסתנו לארץ אושפזתי מיד בבית חולים.

"את חצי השנה הראשונה בארץ ביליתי עם רופאים ואחיות בבית החולים. העובדה שריפאו אותי קסמה לי. ראיתי אותם כמלאכים שנשלחו להציל בני אדם".

ובבר בגיל ארבע החלטת שזה מה שאת רוצה לעשות?

"כבר אז אמרתי לעצמי שכשאגדל, גם אני רוצה להציל חיים. ראיתי בזאת מחוייבות אישית. כשהייתי בת שש נפלתי מחומה שליד הבית ושברתי צלע. הנסיעה באמבולנס לבית החולים והמפגש עם הרופאים היו בעיני חוויה. ילדים אחרים בגילי בכו כשהם ראו רופאים. אני שמחתי ליפול לזרועותיהם".

זה נשמע כאילו כל החיים ידעת שזה מה שאת רוצה לעשות.

"כשהייתי בגן אהבתי לשחק במשחקים הק־שורים לרפואה אהבתי לקרוא ספרים שעוסקים ברפואה. הייתי סקרנית ללמוד על גוף האדם.

"עם הזמן הרצון ללמוד רפואה רק העמיק. בכיתה ד', למשל, עשיתי עבודה גדולה של השוואת פעילות הלב למשאבה מכנית. הע־בודה הצטיינה ביצירתיות ובהשקעה, וקיבלתי עליה תעודת הערכה ממשרד החינוך. בחטיבת־הביניים למדתי במקיף ה' בבאר שבע, והמנהל איציק פרידמן זיהה את היכולות שלי והעביר אותי ללמוד באולפנת אמי"ת בעיר, הנחשבת לאחד מבתי הספר הטובים בארץ.

"בלטתי שם בהישגיי הלימודיים וקיבלתי מי־לגה להשתתף בפרוייקט נוער שוחר מדע למ־חוננים. במסגרת הפרוייקט בחרתי בשני קורסים העוסקים ברפואה, ונחשפתי לעולם המעבדות והניסויים.

"בכיתה ט' התנדבתי למד"א, עברתי קורס עזרה ראשונה ובוכות ידיעותיי בנושא נשלחתי מוקדם מהרגיל לקורס מדריכי עזרה ראשונה והכשרתי מתנדבים חדשים".

פרוייקט עתידים

לקראת סיום התיכון נתקלה מלדה־מצרי בבעיה, משום שלא רצתה לקטוע את לימו־דיה וללכת לצבא.

"נזכרתי שהציעו לי ללכת למסלול של עתו־דאים. הלכתי לכנס עתודאים בלי הרבה ציפיות, שם פגשתי נציגה של תוכנית 'עתידים'. בזכות פרוייקט זה נסללה לי הדרך ללמוד רפואה ולה־גשים את החלום.

"ב'עתידים' קיבלתי סיוע כספי למימון שכר הלימוד ודמי קיום חודשיים, כמו גם מחשב נייד וחונכות אישית. הם עושים הכל כדי לסייע לס־טודנט להשתלב בלימודים האקדמיים".

נשמע כמו חלום.

"אני חייבת לציין שבפרוייקט 'עתידים' נו־תנים לסטודנט תמיכה מלאה. יש הרגשה של משפחה. אנשי הצוות מכירים כל סטודנט באופן אישי.

"אנחנו חופשיים לפנות בכל בעיה. למשל, כשהייתי בשנה השנייה, הייתי צריכה לקנות ספרי רפואה, שהם יקרים מאוד. כל ספר עולה מאות שקלים. פניתי אליהם וקיבלתי מימון מיידי לכל הספרים שהייתי צריכה".

אין כמו לרפא ילדים

איך ההרגשה ללמוד רפואה?

"היום אני בשנה השישית ללימודים, מתוך שבע. עכשיו אני בחלק המ־עשי של הלימודים, וזאת הזדר־מנות לבחון מה התחום בו אני רוצה להתמחות. למעשה, בחרתי כבר להתמחות בר־פואת ילדים. יש הבדל בין רפואת בוגרים לרפואת ילדים.

"הטיפול במבוגרים מתבסס על הקטנת הסבל והכאב וניסיון לשפר את איכות חייהם, ואילו הרפואה בילדים מעניקה אושר רב וסי־פוק. אחוז ההחלמה בקרב ילדים הוא גבוה מאוד. אין דבר נפלא יותר מלראות ילי־דים המגיעים חולים וחלשים, ואחרי הטיפול הם מבריאים".

רופאים מלאכים. מלדה־מצרי

"אנו 11 אחים ואחיות. אני הרביעית. עלינו לארץ בד־צמבר 1988. אבי היה פעיל עלייה ואסיר ציון, הוא העלה יהודים רבים לפני שעלינו. העלייה שלנו היתה בין האחרונות שה־גיעו לארץ דרך סודן.

"כשהגענו ארצה, אבא ואמא החליטו שהחינוך וההשכלה שלנו יהיו בראש סדר העדיפויות. הם השקיעו בנו את כל מרצם. הם נתנו לנו המון אהבה ותמיכה. אני זוכרת שהם היו באים לבית הספר כל הזמן, גם כשלא ידעו מילה בע־ברית. היה חשוב להם שנדע שהם איתנו. אני בטוחה שאם הוריי היו מגיעים צעירים יותר לי־שראל, הם היו היום בין מנהיגי הקהילה".

הכל בזכות הורי

נשמע כאילו קיבלת את כל העזרה שהיית צריכה.

"כשיש הורים כאלה קשה מאוד שלא לשאוף גבוה למעלה. אני לא האקדמאית היחידה במש־פחה. לאחותי הגדולה יש שני תארים בקרימי־נולוגיה ובעבודה סוציאלית.

"אחי, שלומי, משרת בצבא קבע בחיל האוויר בענף הלוגיסטיקה. אחות אחרת בוגרת תואר ראשון בקרימינולוגיה ומשמשת חוקרת במש־טרת ישראל. אחותי הצעירה איימי היא סטודנ־טית לצילום במכללת ספיר.

"אח אחר משרת היום בצנחנים. בתיכון הוא הצטיין בפיזיקה ובמתמטיקה. שאר האחים עדיין לומדים בבתי־הספר. כל זאת בזכות הוריי".

אומרים שאת סטודנטית מצטיינת.

"בסוף השנה השלישית נבחרתי כסטודנטית מצטיינת בתחום האנטומיה. מאז אני מתרגלת של הקורס. השנה מוניתי לאחראית על תירגול הקורס, וזה אומר שאני מנחה ומדריכה את 13 המתרגלים האחרים ובוחנת את הסטודנטים.

"אני מתרגלת גם קורס בתקשורת קלינית לסטודנטים בשנה א' ברפואה דחופה. הקורס עוסק בתקשורת עם חולים וביכולת לאבחן חולה באמצעות הקשבה לו".

ספרי לי קצת על המשפחה בה גדלת.

למען העתיד

"עתידים" היא תוכנית לאומית המ־סייעת לצעירים מצטיינים מן הפריפריה לרבוש השכלה אקדמית.

היא מלווה מצטיינים כבר מחטיבות הבי־ניים והתיכונים, ומשלבת אותם במסגרת העתודה האקדמית של צה"ל, או במסלולים לתואר ראשון וקריירה, המיועדים לבוגרי שירות צבא.

בכנס, שיתקיים בסוף החודש, יציג ראש מינהלת "עתידים" בצה"ל, סא"ל ליאור פר־למן, את פרטי המסלולים הצבאיים בתוכ־נית. כמו כן, ישתתפו בכנס קצין חינוך ראשי (תא"ל אלי שרמייסטר), מנכ"לית עמותת ידידי עתידים (תא"ל במיל' דבורה חסיד) ומנכ"לית הפרוייקט הלאומי לעולי אתיופיה (ד"ר נגסט מנגשה).

במהלך הלימודים ניתן לסטודנטים סיוע כלכלי, אקדמי וחברתי.

ניתן לפנות לאתר האינטרנט של התוכ־נית www.atidim.org.

כנס "עתידים" ייערך ב־22.2.09 בשעה 15:30 בבית החייל, ברחוב וייצמן בתל אביב, ומוזמנים אליו תלמידי י"א וי"ב מצטיינים מכל הארץ.

איש לאחיו יעזורו

יברכן יהייס הצטרף לסוף שבוע עם משפחות מהדרום. עכשיו הוא רוצה שגם אתם תשמעו מה עבר עליהן

חופשה קצרה מהגראדים

סופשבוע שקט שעשו משפחות אתיופיות מהדרום בירושלים הזכיר להן את ימי השקט, והזכיר שישראל יודעת לעזור לאזרחיה. אם היא רק רוצה

בתקופה בה חלק מהעם היה תחת מתקפת רקטות, כאשר כל רגע הורים וילדים נמצאים במרוונות, האגודה לקידום החינוך, יחד עם מרכז היגוי ליוצאי אתיופיה, יזמו ואיר־גנו שתי שבתות חופש ומ־נוחה לתושבי הדרום בס־נימיות האגודה בירושלים ובכפר סבא.

אני הייתי בשישי־שבת עם משפחות שהגיעו מאשקלון, שם 120 ילדים והורים התא־רחו בפנימית שטיינברג בכפר סבא.

בקרב המשפחות אשר מצאו מנוח ליממה, השמ־חה היתה גדולה. לנו, המארחים, היתה זו חוויה מרגשת ונעימה עם אחינו, שהקלנו עליהם בעת מצוקתם. במהלך השבת, בין התפילות לארוחות, גם שמענו מהם מה עובר עליהם.

היה מדהים לשמוע ואף לחוש את הפחד, את תחושת חוסר אונים שהם חוו בעת המלחמה. הארוחים דיברו על הפחדים שלהם, ובעיקר על הפחד של הילדים. הילדים חששו ללכת לשירותים לבד או להתקלח.

"הרגשתי גיבור וחשבתי שהטילים זה לא נורא", סיפר אחד הילדים, "עד הרגע שהטיל נפל ליד הבית שלי. היום אני מאוד מפחד. גם כשאני כאן, בכפר סבא, עדיין יש בי פחד".

"האזעקה תפסה אותנו באמצע העבודה", סיפר מישהו אחר. "התחלנו לרוץ, לא הפסקתי להתרחק, ואז היה פיצוץ. עפתי ונפלתי על הפנים. החברים הגיעו מהר והרימו אותי.

"הם רצו לפנות אותי לבית החולים, אבל אמרתי שזה בסדר. אחר כך הלחץ והכאבים בחזה הלכו והתחזקו. למחרת קיבלתי עזרה רפואית".

המשתתפים היו מאוד פתוחים, ודיברו בגלוי ובחופשיות על הפחדים שלהם. כולם ראגו לילדים יותר מאשר לעצמם, והיו כאלה שחששו שיל־דיהם ייפגעו נפשית ויסבלו מטראומות בעקבות המלחמה.

עבורי זו היתה שבת שכולה נתינה וקבלה. פגשתי אנשים מיוחדים מכל הבחינות, שהרעיפו שבחים ותודות על כל מה שעשינו בשבילם.

יישר כוח לכל העמלים בעשייה זאת.

יברכן יהייס, מנשר חינוכי של מרכז החיגוי בנתניה

"החדרים ממוגנים?", שאל ילד בן שש, באשר משפחות יוצאות אתיופיה ירדו מהאוטובוסים, שהביאו אותם מאשקלון, מנתיבות, מיבנה ומגן יבנה לירושלים ולכפר סבא, לסופ שבוע של נופש בפנימיות האגודה לקידום החינוך.

המתח, העייפות והפחד עדיין ניכרים היו בפני ההורים. בשעות הראשונות חיפשו האמהות בדא־גה את ילדיהם. "האם לא מסוכן כאן? האם אין ער־בים?"

מתקשות לעכל את הרעיון שהם במקום בטוח, ללא אזעקה וללא סכנה של נפילת טיל גראד.

החוויה היתה עמוקה ומרגשת לאורחים כמו למארחים. הילדים, שבשעות הראשונות היו עדיין מתוחים ועצורים, השתחררו והתקשו להיפרד מהפ־נימיות. התגבשה אווירה של משפחה חמה, של פסק זמן מהעולם, מהמלחמות, מהקשיים ומהחררות.

בחדרים השאירו תלמידי הפנימיות מכתבים חמים, והאורחים ענו במכתבי תודה. מנהלי הפנימיות, שהתגייסו לעזור למשפחות, התפעלו מהתנהגות ואדיבות האור־חים.

באחד בחדרים פגשנו את משפחת איילו, בת 11 נפשות, שהגיעה מנתי־בות. שני הורים ותשעה ילדים, הבכורה, קרן בת השבע עשרה, לקחה אחריות ודאגה לאחיה.

קרן מודאגת: "עוד מעט יהיו בגרויות, והשנה עוד לא הספק־נו ללמוד כלום. כרגע אני הרבה במקלט, עוזרת לטפל בילדים ולהעסיק אותם. אני לומדת ב"א ורוצה להיות רופאה. בבגרות אני לומדת ל-5 יחידות במתמטיקה ובאנגלית".

אמא של קרן אסרס איילו מוסיפה: "קרן דואגת לכל אחיה, בבוקר היא מכינה אותם לבית הספר, ואחר הצהריים עוזרת להכין שיעורים. אני מעודדת אותם ללמוד. הולכת לבית הספר ומדברת עם המו־רים. הכי חשוב לי שילמדו טוב".

אז מי אומר שאין עתיד בנתיבות?

טספאי אלפה נהג אוטובוס בא לפנימיית בויאר עם אשתו וארבעת ילדיו, דבר ראשון הלך לנוח, המתח של השבועיים האחרונים ניכר בפניו: "קשה לעבור, כאשר כל הזמן אני מפחד שייפול קסאם על הבית שלי. שנתיבות תהא כמו שדרות".

עם צאת השבת חזרו המשפחות לאוטובוסים, באפילת הערב, אל הלילות והימים והמרחבים הלא בטוחים. היתה זאת ישראל שהתגלתה במיטבה.

נס של שבת

בעקבות חלום שחלם חנניה ארגה דסה על עץ נופל, הוא נסע לקרוביו לסוף שבוע ● החלום התברר כנבואה, כשטיל פגע ישירות במיטתו

"היו בטוחים שאני מת". ארגה בחדרו

ביתו של חנניה ארגה דסה נפגע מטיל גארד ביום שבת 10.1.09 בשעה 11:30 בבוקר. באותה שעה התארח ארגה בבית קרובים ברחובות, וכך ניצל.

את ארגה פגשנו ליד ביתו, עדיין המום מהנס שקרה לו. בכל הדירה מפוזרים שברי זכוכיות, חלקי תריסים וארונות. חדר השינה שלו הרוס וחלק מהטיל נחת על מיטתו. אם היה בא־שקלון, אלו בדיוק השעות שהוא נח בהן אחרי תפילת השבת בבית הכנסת.

"הסיפור הזה מתחיל בחלום מוזר שחלמתי", מספר דסה. "בחלום היה עץ גדול שעמד ליפול עליי. אומרים לי לברוח ממנו, כי אחרת הוא יפגע בי ואני אמות. בחלום אני זז הצידה, העץ נופל, ואני ניצל. החלום הזה הסעיר אותי, והחלטתי לנסוע לשישי־שבת לקרובים ברחובות, לנוח מהאזעקות ומהמתח. רק יצאה השבת, והבת שלי, שגרה באשקלון לא רחוק ממני, מתק־שרת ומספרת לי שהדירה שלי נפגעה".

ומה ראית?

"באתי לדירה והמרפסת היתה הרוסה. השוטרים פרצו לדירה שלי והיו בטוחים שאני מת. על המיטה בחדר השינה נח לו חלק מהטיל, שנפל בדירה של השכנים. מול שנסעתי, כי אחרת הייתי נפגע ממנו".

והשכנים?

"בדירה של השכנים ההרס הרבה יותר גדול, אך למזלם, הם משפצים עכשיו את הדירה ולא גרים בה. אפשר לומר שאלוהים שומר עלינו".

רק רציתי שקט

קוראים לי שחר. אני לומדת בכיתה ב' בקיבוץ יד מרדכי וגרה באשקלון.

במלחמה נפל קסאם ממש ליד הבית שלי, וכל הבניין שלנו רעד. הרגשתי פחד גדול מאוד, הסתכלתי מהחלון וראיתי שבבניין מאחו־רינו יש הרבה חורים.

בבית שלי אין חדר מוגן, אז אני והמשפ־חה שלי היינו יוצאים לחדר המדרגות בזמן האזעקות. בגלל המלחמה, לא יכולתי לצאת מהבית וכל הזמן חשבתי למה החמאס מפציץ את ישראל?

בסך הכל רציתי שיהיה שקט ושלווה.

שחר אקלום, בת 7

די למלחמה

לפני שבועיים בערך נפל קסאם ליד ביתי, ושמענו בום חזק. הדודה שלי התחילה לב־כות, וכולם היו בהיסטריה מטורפת.

בתחילת המלחמה, ביום הראשון, ממש גל־חצתי. שאלתי את עצמי – האם המלחמה תי־גמר מהר או לאט? ואז, ביום השני, היה קצת פחות קשה, אבל אז באמת הבנתי שהתחילה מלחמה.

הרגשתי נורא, שאני לא יכול לצאת החוצה ולשחק עם החברים. אפילו לא יכולתי לראות את עורף הילדים, כי אמא וסבתא תמיד רצו לראות חדשות.

אתם יודעים ממה הכי פחדתי במלחמה? הכי פחדתי שייפול על הבית שלי קסאם, ושאני או המשפחה שלי ניפגע.

אושר אקלום, בן 9

איור: דניאל אקלום

המשך מעמוד 1

האיש שפרץ את הדרך

פרדה יזזאו אקלום היה האיש שפרץ את הדרך לעלייה של יהודי אתיופיה לישראל דרך סודן והציל יהודים רבים. כבוד אחרון לאחד מגיבורי הקהילה

ב־7.1.09 הלך לעולמו אחד האנשים היקרים ביותר בקהילה. אדם יקר, יפה נפש ואמיץ, שבאומץ ליבו ובמעשיו ציווה לנו את החיים. מנהיג שפרץ את הדרך לעלייה של יהודי אתיופיה לישראל דרך סודן, וכך החל בהגשמת החלום של "ביתא ישראל" לעלות לציון.

פרדה אקלום, יחד עם אשתו היקרה סמירה ז"ל, עזרו רבות והצילו נפשות רבות בסודן. חייו של פרדה היו קצרים, אך הוא הספיק לרשום פרק ענק לא רק בחייו, אלא בחיי כל הקהילה. הוא מימש חלום של 2,500 שנה.

ביום ראשון, 11.1.09, ליוו המונים את פרדה אקלום בדרכו האחרונה. כל הקהל בכה. קשה היה להיפרד מאדם מיוחד כמו פרדה.

כמו לאבד אח

המונים הלכו אחרי ארונו של פרדה מתקשים להיפרד מהאיש שייצג להם את היפה והנעלה שבקהילה. בין המספדים היו אנשי המוסד לשעבר וחברים לעשייה ולסכנה.

אפרים הלוי, ראש המוסד לשעבר:

"פרדה היה צנוע וענו, מעורר אימון במבט עיניו, נכון לסכן עצמו כדי להביא את אחיו ואחיותיו לארץ המובטחת.

"העלאת יהודי אתיופיה דרך סודן היתה מבוססת על עליו, היו רבים שעזרו מסביב, אבל ללא פרדה לא היה אפשר לעשות כלום.

"לזכותו תיזקף, אולי יותר מכל אחד אחר, העלייה של יהודי אתיופיה דרך סודן. בזמנים אחרים היינו מעלים את פרדה על נס כאחד מיחידי הסגולה של עם ישראל.

"בעלייה של יהודי אתיופיה פרדה בלט כראשון בין רבים אחרים, הוא היה לדוגמה ולמופת. לא נותר אלא להיפרד היום מחבר לנשק, מחבר למשימות, שברדכו ובהתנהגותו גילם את הנאצל והמופלא שבעם היהודי".

איש המוסד לשעבר דני לימור, פרץ ביחד עם פרדה, את הדרך, תוך סיכון חיים, ונשאר קשור לקהילה כל השנים.

לימור: "מי שמכיר את יזזאו, אביו של פרדה, יכול להבין את השורשים שהצמיחו אדם בסדר גודל שלו. לראשונה, פגשתי את יזזאו בסודן, איש גבוה, זקוף, מקרין עוצמה שקטה, במראהו ובדיבורו ראה ונשמע כדמות היוצאת היישר מהתנ"ך.

"את פרדה הכרתי לפני שלושים שנה. פגשתי אדם שהגיע לסודן, לאחר הליכה של כמה שבועות במדבריות ובשטחים עוינים. הוא חצה את הגבול והגיע לחרטום הבירה תשוש וחסר כל, כשכל רצונו להגיע לישראל.

"הוא נאלץ לברוח מביתו בהתראה קצרה ביותר. מאחוריו השאיר אישה וחינוך, בניימין נתנאל, כי שירותי הביטחון של מנגיסטו איימו לעצור אותו באשמת פעילות ציונית ומחתרתית.

"פרדה היה החלוץ לפני המחנה, הוא התווה את הדרך, שהלכו בה בחורשים ובשנים שלאחר מכן אלפי יהודי אתיופיה. אחרי שהסברתי לו מדוע באתי לסודן, החליט פרדה להישאר איתי, כדי שיחד נחפש יהודים במחנות הפליטים.

"בשנה וחצי שפעלנו יחד בסודן עברנו חוויות רבות ועמוקות, מהר מאוד נפלו בינינו המחיצות, הצבע השונה והרקע השונה – האישי והמקצועי. המאחד אותנו היה – אחדות המטרה, היהדות, האמונה במעשה הציוני.

"מקצועית, הייתי אמור להיות המומחה, מע"שית קיבלתי ממנו שיעור בפעילות חשאית, נוסח אפריקה. אלפי קילומטרים הרשנו יחד במרינה הצעומה הזו – חרטום, גדריף, קסלה ומחנות הפליטים שבהם חיפשנו יהודים. אכלנו אותו אוכל, שתינו אותם מים. יחד ישבנו בבית סוהה, שמרנו והיצלנו זה את זה במספר מקרים. ושלחנו מאות יהודים לארץ.

"בעודת פראנג'ים נוספים, שנשלחו לסודן על ידי מדינת ישראל, ובני העדה שהתנדבו להישאר בסודן כדי לסייע – פיתחנו שיטה לאסוף את האנשים, להביאם לחרטום ולהסתירם שם, ובסיוע המדינה העברנו אותם לאירופה ולישראל.

"18 חודשים עבדנו יחד, והוא היה נשאר עוד, אלא שהתגלתה זהותו ופעילותו למען היהודים על ידי שירותי הביטחון הסודניים, ונאלצנו לה־בריחו לישראל. הוא המשיך בפעילותו למען בריאותו, לצערי, זה הביא למותו בטרם עת.

"לילות רבים שבנו בשטח פתוח, לאור המדרה, כדי להרחיק חיות רעות. דיברנו הרבה. הוא התגלה כבעל שכלה רחבה, בעל אינטליגנציה, הוא קרא הרבה, את הרצל, הרמב"ם, צ'ה גוואראה.

"פרדה אמר לי תמיד: 'אמור לי מי גיבוריך ואדע מי אתה'. משה, הרמב"ם וצ'ה גוואראה היו גיבוריו. ליד המדורה טענו: 'תנו לאנשים את הכלים, והם יגיעו לכל הישג'. הוא רווה נחת מבני הקהילה שהגיעו להישגים. מהרופאים, מהאקדמאים, מעורכי הדין, מהקצינים.

"פרדה היה חלוץ לפני המחנה. הוא לא היה אדם דתי, אך האמין באלוהי ישראל. ופרדה היה איש של כבוד, אך לא רודף כבוד.

"אף פעם לא היה לי אח, אך עכשיו אני יודע מה זה לאבד אח. פרדה אחי – הלכת מאיתנו בטרם עת. אך אני מבטיח לך, שלא נשכח אותך וננצח את סכרך ופועלך למען הדורות הבאים. נוח על משכבך בשלום – תם ולא נשלם".

ויתר על כרטיס הטיסה לישראל

פרדה נולד בשנת 1949 בכפר היהודי עדי־ווריווה באיזור תגראיי באתיופיה, בן לאביו יזזאו אקלום, יבדל לחיים ארוכים, ולאמו, אב־רהם וורקו ז"ל.

לפרדה 11 אחים ואחיות, והוא השני במשפחה. הוא היה היהודי היחיד בבית ספרו ואת בעקבות דרישת אביו, שהיה בעל מעמד מכובד כשופט מחוזי. פרדה סיים את לימודי התיכון בעיר מקלה, ומיד החל ללמוד ביולוגיה באוניברסיטה בארים אבבה. בהמשך פנה לסמינר למורים, ועם סיום לימודיו הוסמך להוראה.

הוא עבד כמורה וכמחנך בבתי ספר שונים באתיופיה. בשנת 1974 נישא לבת הספר באנר בגונה. עם סגירת בית הספר בעקבות המלחמה, הוא חלם לעלות לישראל. שנים רבות חיפש דרכים למשפחה.

ב־1973 הוא קיבל בשגרירות הישראלית באתיופיה זיזה כתייר. הוא קנה כרטיס טיסה ועמד לנסוע, אך אז פרצה מלחמת יום כיפורים. הטיסות בוטלו והקשרים עם ישראל נותקו.

אחרי שכל משפחתו הגיעה לסודן, החל זרם של יהודים מאתיופיה להגיע. פרדה ורעייתו סמירה

במסגרת פעילותו הקהילתית באתיופיה, פרדה היווה ראש חץ לקהילה באיזור תגראיי. בשנת 1974 הוא נפגש עם יונה בוגלה באדיס אבבה, ושיכנע אותו להקים במסגרת אורט העולמי בית ספר באיזור תגראיי וגם לתת סיוע לחקלאים.

בשנת 1977, לבקשת רשת אורט העולמית, הוביל שתי קבוצות של 120 עולים מגונדר לאדיס אבבה, ומשם לישראל, במסגרת עסקה מיוחדת בין ישראל למנגיסטו.

בשנת 1978, עם גילוי דבר העסקה, נותקו הקשרים בין שתי המדינות. בשל פעילותו הציונית של פרדה, השלטונות באתיופיה הוציאו צו חיפוש נגדו והציעו פרס על ראשו.

פרדה החליט לברוח לסודן, שהיתה רק תחנת מעבר בדרך לישראל. הוא הגיע לחרטום ללא פרוטה בכיסו והחליט למכור את טבעת הזהב שהיתה לו. בכסף זה שלח מברקים לארצות הבריח, לקניה ולצלב האדום בשווייץ. במברקים הוא ביקש שיחלצו אותו מסודן, כי הוא פליט פוליטי.

לאחר שמונה ימים פרדה קיבל מברק מז'נבה, ובו נאמר לו לפנות לצגיג האו"ם בחרטום ולקבל כרטיס טיסה ודרכון של פליט. מברק נוסף הגיע מווינה, שם נאמר לו שנציג ממשלת ישראל מבקש להיפגש עימו בחרטום. זאת היתה הפגישה הגורלית של פרדה עם דני לימור, שהיה נציג ממשלת ישראל שחיפש דרכים להעלות את יהודי אתיופיה לישראל.

לימור ביקש מפרדה להישאר בסודן ולעזור לו לחפש יהודים מאתיופיה. פרדה נענה. "אם אדם זר רוצה לעזור לקהילה שלי", אמר, "איך אני יכול לסרב?". כך התחילה גאולתם של יהודי אתיופיה. פרדה ודני לימור התחילו לחפש יהודים במחנות הפליטים, תוך שהם חשופים לסכנות גדולות לחייהם בתוך מדינה עוינת.

חודשים ארוכים הסתובב פרדה במחנות הפליטים של סודן, סיכן את חייו והוביל יהודים במשאיות לחרטום, שם הוא הכין עבורם דרכונים מזויפים וכרטיסי טיסה לאירופה, ומשם לישראל.

שילמתי מחיר, אבל שמחתי לעזור

בתחילת העלייה שלח שליח אל משפחתו בתגראיי, וביקש מאמו לשלוח עם השליח את אחיו בדי לראות אם הדרך סלולה לעלייה של יהודי אתיופיה.

אחרי שכל משפחתו הגיעה לסודן התחיל זרם של יהודים מאתיופיה להגיע לשם. ביולי 1980 פעילותו של פרדה מתגלה על ידי שלטונות סודן, וממשלת ישראל מחליטה להבריח את פרדה לישראל בדרך מקורית ונסתרת.

"התמונות הקשות ממחנות הפליטים מלוות אותי עד היום", תיאר את פעילותו בסודן. "את התמונות האלה אני רוצה לשכוח. לפעמים אני לא ישן בלילות, בגלל הסיוטים. שילמתי מחיר כבד, אבל אני שמח שהיתה לי הזדמנות לעזור לקהילה".

פעילותו של פרדה סללה את העלייה לארץ דרך סודן. היא הניחה תשתית מלאה של שיטה ושל פעילים שהביאו למבצעי עלייה שונים, בשיאם "מבצע משה" בשנת 1984.

פרדה נפטר ב־7.1.09, חצי שנה לאחר מות אשתו, והשאיר אחריו שמונה ילדים, ארבעה בנים וארבע בנות.

הליכתו הפתאומית של פרדה היא אבדה גדולה למשפחתו, לחבריו, לקהילתו ולעם ישראל כולו. בחייו ובמותו הוא ציווה לנו את החיים, את הערכים של נתינה, של מסירות לחלום ושל עזרה לחלש.

יהי זכרו ברוך.

ፈረደ ያዘዘው ኣከሎም 1949–2009

በዶ/ር ኣንበሴ ተፈራ፣ የ"የዲያት ንጋት" ዘጋቢ

እሑድ ጥር 11 ቀን 2009 ዓ.ም. ብዙ ኢትዮጵያውያን ይሁዲ ሕዘንተኞች በፈረደ ኣከሎም የቀብር ሥነ ሥርዓት ላይ ተገኝተው ነበር። ፈረደ ኣከሎምን ከመሰለ ልዩ ሰው መሰያየት እንኳን ለሚያውቁት ለሌላውም ከባድ ነው። ምክንያቱም ሕይወቱን በሙሉ ለኢትዮጵያውያን ይሁዲ ኅብረተሰብ የሰዋ በመሆኑ ነው። የኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች ወደ እስራኤል ለመግባት ይችሉ ዘንድ የሱዳንን የጉዞ መሥመር የከፈተ ነበር።

ፈረደ የተወለደው በትግራይ ክልል ዓዲ ወረዋ በተባለ ቦታ በ1949 ዓ.ም. ላይ ነበር። ኣባቱ ኣቶ ያዘዘው ኣከሎም እናቱ ደግሞ ወ/ሮ ኣብረኽት ወርቁ ይባላሉ። ፈረደ 11 ወንድሞችና እህቶች ኣሉት። በ8 ዓመቱ ኣባቱ ወደ ትቤት ኣስገቡት። ከተማሪዎቹ ውስጥ እሱ ብቸኛ ይሁዲ ነበር። ኣባቱ የኣካባቢው ዳኛ በመሆናቸው ታላቅ ከበሬታ የነበራቸው ሲሆን በትምህርት ላይ ታላቅ እምነት ነበራቸው። ፈረደ የ2ኛ ደረጃ ትምህርቱን መቐሌ ላይ ካጠናቀቀ በኋላ በአዲስ ኣበባ ዩኒቬርሲቲ ባዮሎጂ መማር ጀመረ። ከዚያም ትምህርቱን ኣቋርጦ በመምህራን ማሠልጠኛ ተምሮ ከጨረሰ በኋላ ለብዙ ዓመታት በተለያዩ ትቤቶች በመምህርነት ኣገልግሏል። በ1974 ዓ.ም. በእንዳባጉና የትቤቱ ዳሬክቴር ሆኖ ተሾመ። ትቤቱ በጦርነት ምክንያት ሲዘጋም የእንዳባጉና መማክርት ሽንጉሎቲ መንበር ሆኖ ተመረጠ።

በእነዚህ ዓመታት ሁሉ ወደ እስራኤል ለመግባት ያልም ነበር። በመሆኑም በ1973 ዓ.ም. ኢትዮጵያ ከግሪገኘው የእስራኤል ኤምባሲ በቱሪስትነት ወደ እስራኤል ለመግባት የሚያስችለውን የይለፍ ፈቃድ (ቪዛ) ተቀበለ። ነገር ግን ልክ ወደ እስራኤል ለመብረር ሲዘጋጅ የዮም ኪፑር ጦርነት በመቀስቀሱ ምክንያት በረራው ተሰረዘ፣ ከእስራኤል ጋር የነበረውም ግንኙነት ተቋረጠ።

በ1974 ዓ.ም. ፈረደ ከኣቶ ዮና ቦጋለ ጋር ከተገናኘ በኋላ በትግራይ ክፍለ ሀገር ትቤት እንዳከፍቱና እንደዚሁም ለገበሬዎች እርዳታ እንዲሰጡ ኣሳመናቸው። ቀጥሎም ፈረደ በጉንደር ክፍለ ሀገር ለማስተማር ወደዚያው ተንቀሳቀሰ። በ1977 ዓ.ም. በዓለማቀፍ የእርት ድርጅት ጥያቄ መሠረት 120 ወጣቶችን ከጉንደር ወደ ኣዲስ ኣበባ ይዞ ሄዶ፣ ከዚያም እነዚሁ ወጣቶች የእስራኤል መንግሥት በቢዜው ከነበረው የጀርማ መንግሥት ጋር ባደረገው ልዩ ስምምነት መሠረት ወደ እስራኤል ገቡ። ነገር ግን በ1978 ዓ.ም. ይህ ምስጢራዊ ስምምነት ወሬ መደበቅ ባልቻሉ የእስራኤል ባለሥልጣኖች በመጋለጡ ምክንያት በሁለቱ ኣገሮች መካከል የነበረው ግንኙነት ተቋረጠ። የኢትዮጵያ ባለሥልጣኖችም ፈረደ ኣከሎምን ማሳደድ ጀመሩ። ከነነፍሱ ይዞ ለሚያመጣውም ሽልማት እንደሚሰጡ ቃል ገቡ። ፈረደ የነበረው ምርጫ ወደ ሱዳን በመኰብለል ነፍሱን ማዳን ነበር። ሱዳን ውስጥ በኪሱ ኣምስት ሳንቲም እንኳን ሳይኖረው ወደ ስዊዘርላንድ ለሚገኘው የቀይ መስቀል ድርጅት ቴሌግራሞችን መላክ ጀመረ። መልዕክቱም የሚለው "የፖለቲካ ጥገኛ ስለሆንኩ ወደ ሌላ ኣገር ኣስወጡኝ" የሚል ነበር።

ከ8 ቀን በኋላ ከዓለም ቀይ መስቀል ማኅበር "ካርቱም ወደሚገኘው የቀይ መስቀል ወኪል በመሄድ የበረራ ቲኬትና የስደተኛ ጋስፖርት ውሰድ" የሚል ቴሌግራም ደረሰው። ከዚያና (ኦስትሪያ) ደግሞ ሌላ ቴሌግራም ደረሰው። ቴሌግራሙም የእስራኤል መንግሥት ተወካይ በካርቱም ሊገናኘው እንደሚፈልግ የሚገልጽ ነበር። ይህም ኣጋጣሚ ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ወደ እስራኤል ለማምጣት ይሞክር ከነበረው ከዳኒ ሊሞር ጋር እንዲገናኝ መንገድ ከፈተለት። ዳኒ ሊሞርም ፈረደ ሱዳን ውስጥ እንዲቀርና ከኢትዮጵያ ወደ ሱዳን የገቡ ይሁዲዎችን እንዲያፈላግለት ነገረው። ፈረደም "የውጭ ኣገር ዜጋ ወገኔን ለመርዳት ሲነሣሣ እኔ እንዴት እንቢ ማለት እችላለሁ?" በማለት ወደ እስራኤል ኣቅዶት የነበረውን ጉዞ ሠረዘ።

በዚህም ዓይነት ፈረደ ኣከሎምና ዳኒ ሊሞር ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ከሱዳን ወደ እስራኤል ለማምጣት የጀመሩት የጋራ ርብርቦሽ ተጀመረ። ድርጊቱም ሕይወታቸውን ኣደጋ ላይ የጣለ ነበር። ብዙውን ጊዜ በተኣምር ነበር ሕይወታቸው የዳነው። ፈረደ ሱዳን ውስጥ የቆየው የሱዳን ባለሥልጣኖች ማነኑቱን ዐወቀው ሊያሥሩት እስኪዘጋጁ ድረስ ነበር። በኋላ ግን እንደነቀባት ሲያውቅ ሱዳንን ጥሎ ለመሸሽ ተገደደ። የኣብዛኛው ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች ሕይወት የዳነው በእሱ እጅ ነበር ማለት ማጋነን ኣይሆንም። በሰባቱ የሐዘኑ ቀናት በማም ብዙ ሰዎች ቤተሰቡን ለማጽናናት መጥተዋል። እነሱም ስለፈረደ ታላቅ ተጋድሎ እንደዚሁም ሚስቱ ስሚራ ምን ያህል ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን እንዳዳነች ሲናገሩ መስማት ይቻል ነበር።

በቀብሩ ሥነ ሥርዓት ላይ የቀድሞው የሞሳድ ኣዛዥ የነበሩት ኢፍራይም ሄሌቪ እንደዚህ በማለት ተናግረዋል። "ፈረደ ትሑት ሲሆን ወገኖቹን ወደ እስራኤል ለማምጣት ራሱን ኣደጋ ላይ ለመጣል የተዘጋጀ ነበር። ከሱዳን ወደ እስራኤል የተደረገው ጉዞ በእሱ ድጋፍ ሲሆን ፈረደ በጸባዩ ሆነ በኣመራሩ ጭምር ታላቅ ኣርዓያ የሆነ ነው"።

ፈረደ ታላቅና ወደር የሌለው ዋጋ የከፈለ ሰው ነው። ሱዳን ውስጥ መቅረት ባይችልም ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ወድ እስራኤል ለማምጣት ኣዳዲስ መንገዶችን ይፈልግ ነበር። ኣንድ ጊዜም ቢሆን ሌላውን ለመርዳት ካልሆነ በስተቀር ስለራሱ ኣስቦ ኣያውቅም። ከእብራኒ የመጡ 8 ልጆችን (4 ወንዶችና 4 ሴቶችን) በመተው ጥር 7 ቀን 2009 ዓ.ም. ማለትም ሚስቱ ባረፈች በ6 ወሩ ከዚህ ዓለም በሞት ተለየ። እግዚኣብሔር ነፍሱን ይማር!

"ከሞት ተመልሰ"

**ከ"ሙሴ" ዘመቻ ጀምሮ ከ"ሰሎሞን" ዘመቻ ጀምሮ ከ"ሰሎሞን" ዘመቻ ጀምሮ ከ"ሰሎሞን

לא תרצח

מה אפשר לעשות, כדי למנוע את הרצח הבא של אישה אתיופית על ידי בעלה? ● זהו סיפורו של גבר, שאשתו ביקשה להתגרש וכל עולמו חרב עליו ● אבל הוא בחר שלא להיכנע לתחושות הנקם ולאלימות ● ויש לו עצות – כיצד לטפל בגברים מיואשים

באחרונה שוב היו שני מקרי רצח של נשים על ידי בעליהן. שוב נשארו ילדים יתו־מים ללא הורים. התיסכול גדול. איך אנחנו יכולים לעצור מעשים נוראים אלו?

גבר גרוש סיפר למערכת העיתון על הסבל שעבר, כדי לעצור גברים, הנמצאים במצב דומה מלהרוס את חייהם: כדי לעורר את הקהילה ואת הרשויות לעזור לגברים כאלו. לדבריו, הרצח נובע בדרך כלל מייאוש.

"כשאישתי רצתה להתגרש ממני, הייתי המום. הרגשתי שכל מה שבניתי נהרס.

"איך אוכל להסתדר? איפה אלך לישון בלי־לה הראשון?

"לא רציתי להתגרש. הלכתי עם אשתי לגישור והרגשתי מגוחך. המגשרת שאלה את אישתי אם היא רוצה להמשיך בחיי המשפחה. אישתי אמרה שהיא רוצה להתגרש.

"המגשרת לא שאלה 'מה הבעיה שלכם', לא ניסתה לנתח את המצב. רק אמרה: 'אם האישה לא רוצה לחיות ביחד, אין מה לעשות'. היא לא התאמצה לפייס בינינו. זה מאוד הרגיז אותי.

"באתיופיה, כאשר אנשים רצו להיפרד, כל הקהילה ניסתה לעזור לזוג להגיע לשלום בית.

זקני הקהילה והשמגלות דיברו עם בני הזוג. היה מאמץ משותף להציל את המשפחה, לא למהר להתגרש. היתה אחריות הדדית.

"בישראל התרבות שונה מאוד. פה מתגר־שים בקלות. פה אתה לבד, כל משפחה והבעיות שלה, אין הרגשה של ביחד. אין עם מי לה־תייעץ. אתה מרגיש מיואש וחסר אונים.

"אחרי שרבנו, ניסיתי ללכת לקראתה. פעם היא ניסתה לתקוף עם סכין. רק כשבן משפחה צעק, הסתובבתי ועצרתי אותה. ואז היא הזמי־נה משטרה ואמרה, שאני הרבצתי לה. השוט־רים האמינו לה. יכולתי להאשים אותה, שהיא רצתה לדקור אותי, אבל אפילו במצב הזה רצ־תי להגן עליה, לא רציתי שיעצרו אותה.

"אני אדם ששולט בעצמו"

"לפי החוק, אסרו עליי להיות בבית למשך שבוע. לקחתי מזרון ישן וישנתי במקלט.

"היה זה חורף קר. כעסתי מאוד. הבנתי עם איזו אישה חייתי כל הזמן. חשבתי שאם הייתי חולה, היא היתה זורקת אותי מהבית. אני בחיים לא הייתי עושה לה דבר כזה.

"ברגע שהיא פגעה בי, רציתי להרביץ לה. היא פגעה באמון שלי, בכבוד שלי, בערכים שלי, בתקווה שלי למשפחה ולבית הם".

מה עצר אותך מלהרביץ לה?

"זה תלוי בטבע האדם. יש אנשים, שלא יכו־לים לשלוט בעצמם. אני אדם חושב, ששולט בעצמו. גם חשבתי מה יקרה אם ארביץ – אלך לכלא, אאבד את הפרנסה שלי, את הילדים, את המעמד שלי בחברה. וכשאשתחרר מהכ־לא, יהיו מקומות עבודה שלא יקבלו אותי.

"החלטתי שעדיף לשלוט בכעס שלי, ולאט לאט להסתדר. אחרי שבוע חזרתי הביתה. אחרי חודש החלו שוב הבעיות. היא לא הכינה לי אוכל, היא קיללה אותי כל יום, השפילה אותי בפני אנשים אחרים.

"אז ישבתי וחשבתי איך נראים החיים שלי. זה כמו מוות, היא לא סובלת אותי; בשבילה אני סמרטוט. אמרתי לעצמי: 'אני לא סמר־טוט, יש לי כבוד'. היו לי שתי אפשרויות – או להרביץ לה או לעזוב את הבית.

"החלטתי לעזוב את הבית. החברים שלי עזרו לי ותמכו בי. הם עודדו אותי, שאסתדר בחיים גם בלעדיה. וכך היה. יש לי קשר חזק וטוב עם הילדים, אני מפרנס את עצמי בכבוד, תומך בילדים. אני שומר על יחסים טובים עם גרושתי, העיקר שהילדים לא יסבלו".

מה אתה מציע לגברים שהגיעו למצבך?

"הגבר באתיופיה היה כמו מלך, והגירושין היו ברוב המקרים היו ביוזמתו. בישראל, בדרך כלל, הגירושין הם יוזמה של האישה, והגבר מרגיש חסר אונים, אך זה לא מצדיק אלימות.

"הפיתרון, לדעתי, הוא לדאוג לדיור מתאים לגבר שצריך לעזוב את הבית. על הקהילה לתמוך בגבר, לעזור לו להתגבר על הכעסים, ולא לחזק את ההרגשה שלו שאישתו השפי־לה אותו. לקהילה תפקיד מאוד חשוב במניעת האלימות.

"לגבי הגבר עצמו, העצה שלי היא שיחשוב על התוצאות ועל ילדיו. וכדאי שהבנשים גם יחשבו היטב לפני שהן באות בטענות ומזעיקות משטרה. ושהרשויות המקומיות יעסיקו עוב־דים סוציאליים בני הקהילה, שיודעים אמהרית או טיגרית ומכירים את התרבות שלנו".

* המעוניינים במידע נוסף: המאמר של עדנה בוסקין "הד החינוך" 94 "גברים אתיופים – מדוע כל כך קשה להם?

שיגרה בזמן חירום

משפחות אתיופיות מהדרום התארחו בפנימיות של האגודה לקידום החינוך ופגשו שם את רוני מדמון, פסיכולוג מומחה בנושא לחץ ● השיחה עימו עזרה לכולנו להבין למה אנחנו מרגישים פחד ולמה הילדים בוכים בלי סיבה ● רוני גם הציע פיתרונות

הפסיכולוג רוני מדמון, העובד במרכז לפוסט טראומה, הגיע לדבר עם המשפחות שהתארחו בירושלים. "ידיעות נגב" מביא חלק מדבריו.

מה זה מצב של לחץ?

"לחץ הוא מצב, שבו האדם מרגיש שיש איום על חייו ושהיכולת שלו לשלוט במצב נפגעה. האיום גורם לחרדה, למחשבות ולה־תנהגויות, שמטרתן לסייע לאדם להתמודד עם המצוקה שחש. זו תגובה טבעית.

"כל אדם מגיב בהתאם לגילו, לניסיון חייו ולתמיכה החברתית שיש לו. יש שיביעו מצוקה, ויש שיהיו אדישים".

איך בדאי להתמודד עם מצבים של לחץ?

"ישיבה מול הטלוויזיה מגבירה את הלחץ שמצטבר בגוף. במ־צבי לחץ רצוי לפרוק את המתח וההרדרות על ידי שיחות ודיבורים על הרגשות, על ידי פעילות גופנית.

הפעילות הגופנית מחזירה לנו את הרגשה שאנחנו שולטים בגוף שלנו.

"גם בעת חירום חשוב להמשיך במשימות היומיות. אפשר למצוא דרכים שונות להפעיל את הילדים ולתת להם משימות. למשל, לסדר את החדר, לעזור להכין אוכל, לרחוץ כלים.

"מצב החירום, שבו הילדים וההורים נמצאים הרבה ביחד בבית, הוא הזדמנות לחיזוק הקשר בין בני הבית. לחזק את התקשורת והשיחה. כאשר אנו משתפים את בני המשפחה בראגות, ברגשות, במחשבות – זה מקל עלינו. בכך אנו גם נותנים דוגמא לילדים, שאפשר לדבר על מה שאנחנו מרגישים.

"זאת הזדמנות לספר לילדים על התמודדויות, שהיו לכם – ההורים או האחים הגדולים, באתיופיה ובדרך לישראל. לספר על מעשי גבורה של בני הקהילה או של גיבורים אחרים. לתת לילי־דים ולנו את ההרגשה, שאפשר להתגבר על מצבים קשים ואפילו להתחזק מהם.

איך מתאוששים מהמלחמה?

"רוב האנשים, למעלה מ־90%, מתאוששים מהאירועים הקשים בכוחות עצמם. בחודשיים הראשונים אחרי המלחמה אנחנו יכו־לים לצפות, שהילדים שלנו יפחדו מרעשים חזקים, שיהיו להם שינויים במצבי הרוח, שיבכו ללא סיבה, שיפחדו לישון לבד – אלו תופעות נורמליות.

"אם התופעות הללו ממשיכות מעבר לחודשיים אחרי סיום המלחמה, כדאי להתייעץ עם אנשי מקצוע.

מרכז ההיגוי פועל לתת מענה לנזקקים. אפשר גם לפנות אלינו לטל': 02-6441125.

አሳሳቢ ሁኔታዎችን መቋቋም

ከሮኒ ማድሞን ጋር የተደረገ ቃለ መጠይቅ

ይችላሉ። እነዚህ የሰውነት እንቅስቃሴዎች ጭንቀታችንን ይቀንሳሉ። በተጨማሪም በራስ የመተማመን ስሜትን ይሰጡናል። (2) ሁልጊዜ በዜናዎች ላይ መጠመድ የለብንም

በጦርነት ወይም በአሳሳቢ ሁኔታ ጊዜ ሁልጊዜ ቴሌቪዥን ላይ መጠመድ ጭንቀትን ይፈጥራል። ነገር ግን ይህንን በመተው ራሳችንን ረጋ ማድረግ ይጠበቅብናል። በጭንቅና አሳሳቢ ሁኔታ ላይ ብንሆንም እንኳን ዕለታዊ ተግባሮቻችንን መግታት የለብንም። (3) ከቤተሰቦቻችን አባላት ጋር ያለንን ግንኙነት ማጠናከር

በአሳሳቢና ድንገተኛ ሁኔታዎች ጊዜ ወላጆችና ልጆች ለረጅም ጊዜ አንድ ላይ እንዲቆዩ ይገደዳሉ። ይህም አጋጣሚ ግንኙነትን ለማጠናከርና ቤተሰባዊ ውይይትን ለማጐልበት ይረዳል። የቤተሰቦቻችንን አባላት በጭንቀታችን፣ በስሜታችንና በሐሳቦቻችን ላይ ተካፋይ በምናደርጋቸው ጊዜ እኛ ላይ ያለው ጭንቀት እንዲቀንስ እናደርጋለን ማለት ነው።

ከጦርነቱ እንዴት ማገገም እንችላለን?

"አብዛኛዎቹ ሰዎች ማለትም ከ90% በላይ የሚሆኑት ከአደገኛ ሁኔታዎች የሚያገግሙበት በራሳቸው ኃይል ነው። ቢሆንም ጦርነቱ እንዳለቀ በመጀመሪያዎቹ ወራት ልጆቻችን የሚከተሉን ስሜቶች ሊያሳዩ ይችላሉ። እነዚህም ከፍተኛ ድምጾችን መፍራት፣ የስሜት መቀየር፣ ያለምክንያት ማልቀስ፣ ለብቻቸው መተኛትን መፍራት፣ ወዘተ. ናቸው። ነገር ግን ማወቅ ያለብን እነዚህ ድርጊቶች የተለመዱና ከልጆች የሚጠበቁ መሆናቸውን ነው።

ነገር ግን እነዚህ ድርጊቶች ከ2 ወራት በላይ የሚቀጥሉ ከሆነ ባለሙያዎችን ማለትም የመዋዕለ ሕጻናት ሠራተኞችን፣ መምህራንን እና የትምህርት አገናኞችን (መጋሽሪም) ማማከር ጠቃሚ ነው። አስፈላጊ ከሆነም ወደ ሥነ ልቦና ዓዋቂ (ሳይኮሎጂስት) ወይም በአካባቢያችሁ ወደሚገኝ የማኅበራዊ ጉዳይ ሠራተኛ መሄድ ያስፈልጋል።

ካልሆነም ለመርካዝ ሄሊጉይ በስልክ ቁጥር 02-6441125 ደውላችሁ አነጋግሩን።

(1) "የሰውነት እንቅስቃሴ የኢትዮጵያውያን አንዱ ችግር በተለይም በዕድሜ የገፉ ሰዎች ጭንቀታቸውን አያዋዩም። ነገር ግን በሥነ ልቦና ትምህርት መሠረት ጭንቀት በሚያጋጥመን ጊዜ የሚቀርበንን ሰው በማወያየትና ስለሚሰማን ስሜት በመናገር ያንን ጭንቀት ወደ ውጭ ማውጣት ጥሩ ነው። በተጨማሪም የሰውነት እንቅስቃሴዎች ጭንቀታችንን ያረግቡልናል።

ልጆቻችንን ከጭንቀት ውስጥ ለማውጣት የተለያዩ ቀለል ያሉ ሥራዎችን ልንሰጣቸው እንችላለን። ይህም ለምሳሌ ክፍላቸውን መሰደርን፣ በምግብ ዝግጅት ጊዜ መርዳትን፣ የመመገቢያ ዕቃዎችን ማጠብን ሊያጠቃልል ይችላል። በተጨማሪ ዕድሜያቸው 5 እና ከዚያ በላይ ለሆኑ ልጆች ቀለል ያለ እጃቸውን የሚያንቀሳቅሱበትን ሥራ መስጠት የእጃቸውን ጡንቻዎች እንዲያጠነክሩ ይረዳቸዋል። ልጆች የቤቱን ወለል በማጠብ፣ ቁም ሳጥናቸው ውስጥ የሚገኙ ልብሶችን ሥነ ሥርዓት በማስያዝ፣ የደረቁ ልብሶችን በማጠፍ፣ ወዘተ. ሊረዱ

חרדים, אבל מתמודדים. העובדת הקהילתית ג'נט מנתיבות עם בני משפחתה

"የፊፊት የጹካ" ተብሎ በተጠራውና በቅርቡ ጊዜ በተጠናቀቀው ዘመቻ የ"መርካዝ ሄሊጉይ" ድርጅት "የአጉዳ ለቂጹም ሃኺኑቫ" በእሱ ሥር በሚገኙትና በሚያስተዳድራቸው አዳር ት/ቤቶች በእስራኤል ደቡባዊ ከተማዎች የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ቤተሰቦችና ልጆቻቸውን ዓርብና ቅዳሜን ከውጥረት ተገላግለው እንዲያርፉ በማሰብ አስመጥቷቸው ነበር። ት/ቤቶች በኢየሩሳሌምና ክፋር ሳባ የሚገኙ ሲሆን ቤተሰቦቹ ደግሞ የመጡት ከአሽቄሎን፣ ኔቲቮት፣ ያቭኔ እና ጋን ያቭኔ ነው። የመጡበት ዋና ምክንያትም ከማያቋርጠው የማስጠንቀቂያ ደወል ድምጽ ለመገላገልና ለአንድ ቀንም ቢሆን ሰላማዊ እንቅልፍ ለመተኛት በማሰብ ነው።

የመርካዝ ሄሊጉይ ሠራተኞች ሥራ አስኪያጁን አቶ ዳቪድ ምሕረትን ጨምሮ የራሳቸውን ቤተሰብ በመተው ከእንግዶቹ ቤተሰቦች ጋር ዓርብና ቅዳሜን አሳልፈዋል። በተጨማሪም 2 ራባኒም ማለትም ራቭ ኢሊያሁ ከበደ ከሱድ እና ራቭ ሬሉቬን ኢያሱ ከቤት ሼሚሽ ተገኝተዋል። ቤተሰቦቹን በደማቅ ሁኔታ የተቀበለው መርካዝ ሄሊጉይ ብቻ ሳይሆን የአዳር ት/ቤቱ ሠራተኞች እንደዚሁም የኔቬ ያዕቆብና የክፋር ሳባ ኗሪዎች ናቸው።

ባለፈው ሰንበት መውጫ ከደቡብ የእስራኤል ክፍል የመጡት ኢትዮጵያውያን ቤተሰቦችና ልጆቻቸው አውቶቡስ ላይ ከመውጣታቸው በፊት ከአስተናጋጆው ሰዎች በምሥጋና ቃል ተለያይተዋል። አንዴት እናት እንዲህ ብለዋል:- "ለዚህ ኅብረተሰብ ቆመናል የሚሉና ብዙ የሚያውሩ ስፍር ቁጥር የሌላቸው ድርጅቶች አሉ። ነገር ግን ያለብዙ ወራ ዓሳማን በተግባር ያሳያችሁ እናንተ ብቻ ናችሁ። ከድርጊታችሁ ብቻችንን እንዳልሆንን ልንረዳ ችለናል"።

ሮኒ ማድሞን የተባለ የሥነ ልቦና ዓዋቂ ወደ ኢየሩሳሌም የመጡትን ቤተሰቦች ለመምከርና ለማረጋጋት ወደበታው መጥቶ ነበር። እሱም ጭንቀትና አሳሳቢ ሁኔታዎች ላይ በሚሆኑበት ጊዜ መውሰድ ስለሚገባቸው እርምጃዎች ምክር ሰጥቷቸዋል። እኛም ለሮኒ የሚከተሉትን ጥያቄዎች አቅርበንለት የሰጠውን መልስ ከዚህ በታች እናተርባለን።

የጭንቀት ሁኔታ ምንድን ነው?

ሮኒ ማድሞን:- "ጭንቀት ማለት አንድ ሰው ሕይወቱ አደጋ እንደተጋረጠበት አድርጐ የሚያስብበትና ሁኔታዎችን ለመቆጣጠር የማይችልበት ክስተት ነው። አንድ ሰው ሕይወቱ ላይ የሚደርስበት ማስፈራሪያ ጭንቀት እንዲፈጠርበት ያደርጋል። ይህ ማንኛውም ጤነኛ በሆነ ሰው ላይ የሚከሰት ነው።

በዚህ ዓይነት ሁኔታ እያንዳንዱ ሰው የሚያሳየው አጸፋዊ እርምጃ እንደዕድሜው፣ የሕይወት ልምዱና ከኅብረተሰቡ በሚያገኘው ድጋፍ መሠረት ከአንዱ ወደሌላው ይለያያል።ይህ እንዳለ ሆኖ በሰዎች መካከል የአስተሳሰብ፣ የስሜትና የጸባይ ልዩነት እንዳለ መዘንጋት የለብንም። በመሆኑም አንዳንዶቹ በጭንቀት ሲወጠሩ ሌሎቹ **ግን ምንም የማይመስላቸው አሉ"። የጭንቀት ሁኔታን እንዴት ነው መጋፈጥ የምንችለው?**

የሚከተሉት 3 መመሪያዎች ጭንቀትን ለመቋቋም ይረዳናል።

(1) "ስለ ሁኔታ ጋር አልፎ አልፎ እንጣላ ነበር። አንድ ቀን ግን ልትፈታኝ እንደምትፈልግ ስትነግረኝ ማመን አልቻልኩም። ለፍቼ የገነባሁት ቤት ሲፈርስ ታየኝ። የሞቀ ትዳር፣ ቤተሰብና ልጆች እንዳሉን ነበር ሳስብ የነበረው። ነገር ግን ቤቴንና በተለይም ልጆቼን ድንገት ትቶ መሄዱ ሲታየኝ በጣም አሳሰበኝ፣ ሐሳብም ያዘኝ። ከአሁን በኋላ እንዴት አድርጌ ሕይወቴን እመራለሁ? የልጆቼስ ነገር እንዴት ይሆናል? እነዚህና ሌሎች ጥያቄዎች ጭንቅላቴን መቱኝ፣ በጣምም ረበሹኝ።

መፋታት አልፈለግኩም ነበር። ከሚስቴ ጋር ወደ ማኅበራዊ ጉዳይ ሠራተኛ ቢሮ ሄድኔ። ሠራተኛዋም ባለቤቴን ከኔ ጋር ኑሮ ለመቀጠል እንደምትፈልግ ጠየቀቻት። እሷ ግን 'እምቢ፣ መፋታት ነው የምፈልገው' አለች። ሠራተኛዋ 'ችግራችሁ ምንድን ነው?' ብላ እንኳን አልጠየቀችም። ለማስታረቂ ምንም ጥረት አላደረገችም ነበር። በአጭሩ ያለችኝ "ሚስትህ እምቢ ካለች ምንም ማድረግ አይቻልም" ነው ያለችው። ይህም ድርጊቷ በጣም አናደደኝ።

አትዮጵያ እያለን ባልና ሚስት መፋታት ቢፈልጉ መንደርተኛው እጁን አጣጥፎ አይቀመጥም" ሽማግሌዎች ግልቃ በመግባትና ባልና ሚስትን በማነጋገር ትዳሩን ለማዳን ጥረት ያደርጋሉ። የጎላፊነት ስሜት ነበረ። እዚህ እስራኤል አገር ግን ባህሉ በጣም የተለየ ነው። ሰዎች በቀላሉና እዚህ ግብ በማይባሉ ምክንያቶች ይፋታሉ፣ ከልጆቻቸውም ይለያሉ። ፈረንጅ ማኅበራዊ ሠራተኞች የኛን ባህል በጭራሽ አያውቁም። ባልና ሚስት በትንሽ ነገር እንኳን ከተጣሉ ነገሮችን አቻችለው እንዲታረቁ በማድረግ ፋንታ እንዲያውም ነገሮችን ያባብሳሉ በሚል እኛ ኅብረተሰብ ዘንድ ጥሩ ስም የላቸውም።

አንድ ጊዜ ሳላውቅ የሆነ ዕቃ አንስታ ልትወረውርብኝ ነበር። ነገር ግን አንድ ዘመዷ ሲጮኽባት ጊዜ ዞር ብዬ እጇን ያዝኳት። በኋላ ግን ፖሊስ ጠራችና "ድብደቦኛል" ብላ አስያዘችኝ። ፖሊሶም የእሷን ቃል ብቻ በማመን ወደፖሊስ ጣቢያ ይዞኝ ሄደ። እኔ ግን "ስመደባደብ የሞከረች እሷ ነች" ብዬ ላስይዛት እችል ነበር። ነገር ግን በእሷ ላይ ክስ እንዴመሠረትና አንድትታሰር አልፈለግኩም ነበር። ፖሊሱም ለሳምንት ወደ ቤትህ እንዳትቀርብ ብሎ አስጠነቀቀኝ። በማም ተናደድኩኝ። "ከምን ዓይነት ሴት ጋር ነው እስካሁን የኖርኩት?" አልኩኝ። "እንደዚህ የምትጨክን ሚስት እንዴር አያምሳና በሽታ ላይ ብወድቅ ኖሮ ጥላኝ ነበር የምትሄደው" ብዬ አሰብኩ። ስላዋረደችኝና የነበረችን ዓላማ ሁሉ ያሰናከለችብኝ ስለሆነ ስሜቴን በዚያን ጊዜ ስገልጽ ከሚስቴ ጋር ተጣላ ማለት ነው ብዬ ገመትኩ።

ከዚህ ክስተት ከ2 ወራት ያህል ከ ሚስቴ ጋር ከተፋታ ግለሰብ ጋር ቃለ መጠይቅ አድርገናል። እሱም ነፍስ ማጥፋት ቀርቶ ሴት ልጅን በመደብደብ የማያምን ቢሆንም አንዳንድ ጊዜ እኔዚህ ግድያዎች የሚፈጸሙት ወንዱን የሚሰማው ባለመኖሩ ነው ይላል። እሱ ብዙ የተንገላታና ችግሮችን ያሳለፈ ሲሆን በተመሳሳይ ሁኔታ የሚገኙ ወንዶች የቤተሰባቸውንና የራሳቸውን ሕይወት ከማፍረስ እንዴት መቆጠብ እንደሚችሉ ምክር ለመስጠት ይፈልጋል።

የተፋታው ግለሰብ ታሪክ

"ከሚስቴ ጋር ከ ዘመዷ ጋር ከ ከ ከ

ידיעות נגע

נציבות תלונות הציבור, גם באמהרית

כל אדם יכול לפנות לנציבות תלונות הציבור ולהתלונן על מוסדות שלטון ועל גופים ציבוריים, שפגעו בו במישרין או שמנעו ממנו טובות הנאה

בלשכת נציבות תלונות הציבור שבבאר שבע ניתן לפנות בעת גם באמהרית ובתיגרית. ואלו חדשות טובות לבני הקהילה, אשר אינם שולטים עדיין בעברית.

מבקר המדינה, השופט בדימוס מיכה לינדנשטראוס, משמש גם כנציב תלונות הציבור. כמבקר המדינה, מתפקידו ליזום ביקורת חיצונית על מוסדות השלטון ועל גופים ציבוריים. המבקר מפקח על פעילותם היעילה של הגופים המבוקרים ומוודא שהגופים פועלים באופן חוקי, חסכוני ויעיל. בין השאר, הוא מתריע על ליקויים בגופים מבוקרים אלה.

בנוסף, המבקר פועל באמצעות נציבות תלונות הציבור, שיש לה לשכות במספר ערים מרכזיות בארץ: ירושלים, תל אביב, חיפה, באר שבע ונצרת.

מעורבות רשויות השלטון בישראל בחיי הפרט היא עמוקה ורחבה, ולפיכך נוצר חיכוך גדול בין האזרח לבין השלטון. חיכוך מתמיד זה עלול להביא לעיתים לפגיעה באזרח.

תפקידה של נציבות תלונות הציבור הוא לטפל בפניות של האזרח, אשר טוען כי נפגע ממוסד שלטוני כלשהו או גוף ציבורי מבוקר אחר.

כל אדם יכול לפנות לנציבות תלונות הציבור, והפנייה אינה כרוכה בתשלום. הגופים שעליהם ניתן להגיש תלונה הם: כל משרדי הממשלה, כל מפעל או מוסד של המדינה (דוגמת המוסד לביטוח לאומי), כל הרשויות המקומיות, כל חברה ממשלתית (לדוגמה, חברת החשמל).

הנושאים שעליהם אפשר להגיש תלונה הם כל מעשה או מחדל של אחד הגופים המבוקרים, הפוגעים במישרין במתלונן או מונעים ממנו טובת הנאה.

כידוע, רבים מאזרחי המדינה, ובתוכם בני הקהילה שלנו, נזקקים לשירותיו של המוסד לביטוח לאומי. רבים זכאים לקצבאות זיקנה, השלמת הכנסה, נכות ועוד.

לעיתים מחליט המוסד לביטוח לאומי לקצץ בקצבאות או לבטלן מסיבות שונות. בחלק אחר מהמקרים מודיע המוסד לביטוח לאומי, כי למבוטח מסוים נוצר חוב גדול בשל תשלומי יתר ששולמו לו. והיו מקרים, שבעקבות בירור והתערבות של נציבות תלונות הציבור, בוטלו חובות כאלה ואף שונו נהלים במוסד לביטוח לאומי ובגופים אחרים.

הטיפול בפניות של אזרחים לנציב תלונות הציבור אינו כרוך בשכירת עורכי דין פרטיים. עובדי המשרד, המבררים את התלונות, הם כולם עורכי דין. הטיפול בתלונות הוא מהיר מאוד בהשוואה לבתי המשפט.

ניתן להתלונן גם על גופים כמו עמידר. למשל, במקרים של סירוב מצד עמידר לבצע תיקון בדירות החברה, או במקרה של סירוב להחזיר לדייר תשלום עבור תיקון שביצע בעצמו.

ניתן לפנות גם בנוגע לרשויות מקומיות בעניינים של מקלטים סגורים או לא תקינים. או על אי מתן הנחות בארנונה לזכאים ועוד. לעיתים, די בפנייה של משרד נציבות תלונות הציבור לגופים אלה, כדי לפתור בעיות.

מהיום ניתן לקבל מענה לפניות באמהרית ובתיגרית, למי שאינו שולט בעברית, בלשכת נציבות תלונות הציבור בבאר שבע.

מי שלא יודע קרוא וכתוב, יכול להגיש את התלונה בעל־פה באמהרית או בתיגרית או באמצעות קרוב משפחה או אדם אחר, ובלבד שאדם זה קיבל את רשותו של המתלונן. ניתן לפנות גם בכתב באמהרית או בטיגרית.

ליצירת קשר עם הנציבות בבאר שבע ניתן לפנות –

בדואר: רח' הנרייטה סולד 8ב', בניין רסקו סיטי, ת.ה. 599 באר שבע, 84102.

בטלפון: 08-6232777;

בפקס: 08-6234343;

באינטרנט:

http://nezivut.mevaker.gov.il/tluna

יעקב גונצ'ל, עו"ד

המצטיינים מוזמנים

בתיכון למדעים ולאמנויות בירושלים יש תלמידים מכל הארץ ● ליוצאי אתיופיה, שיעברו את המיון, מוצעת גם מילגת לימודים ● הזדרזו להירשם

אם אתה תלמיד מצטיין, התיכון היש־ראלי למדעים ולאמנויות מזמין אותך אליו. זהו בית הספר היוקרתי ביותר בישראל, שנמצא בירושלים וכולל פנימייה.

בכל שנה מתקבלים לכיתה י' בתיכון היש־ראלי למדעים ולאמנויות כ־80 תלמידות ותלמידים מכל רחבי הארץ. בין תלמידי בית הספר אפשר למצוא יהודים וערבים, דתיים וחילונים, ותיקים ועולים, בני קיבוצים, מושבים, ערי פיתוח והערים הגדולות.

התיכון מיועד לתלמידים מחוננים ומצטיינים, סקרנים, חקרנים וצמאי דעת. יש בו ארבע מגמות לימוד: מדעים, מוזיקה, מדעי הרוח ואמנות. הבוגרים משיגים תעודת בגרות מלאה ומורחבת, וזאת בנוסף למיגוון מסלולי לימוד מרתקים וייחודיים. בנוסף, בבית הספר מושם דגש על פיתוח מנהיגות, ערכים ומעורבות בקהילה.

נציגת הקהילה, שלומית ברהנו

התיכון למדעים ולאמנויות מציע לתלמידים מצטיינים ללמוד בסביבה שתפתח את יכולתם בתחומים מגוונים, תאפשר להם להתקדם, להצטיין ולהגיע לעמדות מפתח בחברה הישראלית.

עד כה, רק שלושה תלמידים מהקהילה למדו בו, וחבל. כי יש מלגות לבני קהילה מצטיינים, שיעברו את המיון.

בימים אלה מתקיימת ההרשמה לשנת הלימודים הקרובה תש"ע. יום פתוח אחרון ב־23.2.2009 ובחינה אחרונה ב־6.3.2009.

לפרטים נוספים ניתן להתקשר לזהר וודג'ה: 050-9901123, או לאתר האינטרנט www.excellence.org.il

"יצוג משפטי בחינם!

האגף לסיוע משפטי מציע מיגוון שירותים למעוטי יכולת ● עורך דין שהאגף ממנה מייצג את המבקשים ללא תשלום

האגף לסיוע משפטי במשרד המשפטים מעניק סיוע משפטי בנושאים אזרחיים למבקשים מעוטי יכולת, אשר אינם יכולים לשכור עורך דין באופן עצמאי.

הסיוע המשפטי כולל ייעוץ וייצוג של המבקשים בערכאות משפטיות על ידי עורכי הדין שהאגף ממנה. הסיוע ניתן ללא תשלום. יש לשלם רק סכום סמלי עבור אגרת השתתפות. במקרים מסוימים ניתן פטור מתשלום האגרה.

הנושאים שבהם ניתן לקבל סיוע משפטי: תביעות כספיות, חובות בהוצאה לפועל, הגנה על זכויות במגורים, תביעות נגד המוסד לביטוח לאומי, דיני עבודה. כמו כן, מציע הסיוע ייצוג מאושפזים בכפייה בפני ועדות פסיכיאטריות מחוזיות.

לנשים ניתן סיוע בנושאים של מעמד אישי, כגון תביעות גירושין, מזונות, משמורת, אלימות במשפחה, צווי הגנה, חלוקת רכוש וכן בייצוג בפני בתי משפט למשפחה. ניתן סיוע משפטי גם לקורבנות סחר בבני אדם למטרות זנות, עבדות או שיעבוד.

ביצד ניתן לפנות ללשכה לסיוע משפטי?

על המבקש לפנות לאחת מלשכות הסיוע המשפטי. הפנייה הראשונית נעשית באמצעות טופס בקשה לסיוע משפטי. את הטופס ניתן לקבל בלשכות לסיוע משפטי או בלשכות הרווחה, או להורידו מאתר האינטרנט של אתר הסיוע המשפטי:

www.justice.gov.il/MOJHeb/SiuaMishpati/DafKesher.htm

ניתן לשלוח את הטופס באמצעות פקס או בדואר. עם קבלת טופס הבקשה בלשכת הסיוע, ייפתח תיק ויישלח מכתב מפורט למבקש. ניתן גם להגיע ישירות ללשכה ולפתוח את התיק.

קרוב לבית

בערים הבאות פועלות לשכות איזוריות של האגף לסיוע משפטי:

ירושלים – רח' הסורג 1.
טלפון: 02-6211333; פקס: 02-6211377.
תל-אביב – רח' הנרייטה סולד 4.
טלפון: 03-6932777; פקס: 02-6932722.
חיפה – רח' פל־ים 15 א'. טלפון:
04-8633666; פקס: 04-8633679.
באר שבע – שדרות שז"ר 33.
טלפון: 08-6404526; פקס: 08-6404539.
נצרת – וופא סנטר, רח' תאופיק זאיד.
טלפון: 04-6459444; פקס: 04-6459434.

הודעות

דרושים

דרושים עובדים סוציאליים לעבודה עם משפחות יוצאי אתיופיה. דוברי השפה האמהרית.

המשרה בהיקף של 75%, בתוכנית פאקט בג'וינט ישראל.

הדרישות: ב.א. בעבודה סוציאלית, רצוי ניסיון עם משפחות דוברות אמהרית.

לפנות לאסי כלב: 02-9909845.

ממשיכים ללמוד

בסמסטר ב' תשס"ט עומדים להיפתח מסלולי לימוד קדם־אקדמיים – במכללת אשקלון לבוגרי כלנית, ערד ואחרים; במכללת עמק יזרעאל לבוגרי איבים, ניצנה ואחרים.

התוכנית מיועדת לבוגרי קדמ"א א' מתאימים. ניתן להפנות בוגרי קדמא א', אשר לא התחילו לימודיהם בקדמא ב' בעבר.

תנאי קבלה ומיון מועמדים: המלצה של צוות מרכז הקליטה והאולפן.

פרטים על מכינת מכללת אשקלון אצל המנהלת יפה שרף: yafa@ash-college.ac.il, או אצל רכזת יוצאי אתיופיה אלית ארביב: alita@ash-college.ac.il.

טלפון: 08-6789112, פקס: 08-6789169.

פרטים על מכינת מכללת עמק יזרעאל אצל המנהלת איילה רביב: ayalar@yvc.ac.il, או אצל רכזת יוצאי אתיופיה, קרן מלכה. טלפון: 04-6423425/05, פקס: 04-6423427.

תואר שני ביהדות

מכון שכטר למדעי היהדות מציע ליוצאי העדה האתיופית מלגות ייחודיות ללימודי תואר שני ביהדות.

המלגה היא בגובה 90% משכר לימוד לכל התואר + עלות הנסיעה ללימודים, המתקיימים במכון שכטר למדעי היהדות בירושלים.

פרטים והרשמה במזכירות אקדמית אצל נירה גולן: 07-47800600.

או אצל רכזת גיוס סטודנטים, רחלי ברנדשפט: 050-7231049.

כתובת למשלוח דואר: רח' אברהם גרנות 4, ת.ד. 16080 ירושלים, 91160.

דוא"ל: academia@schechter.ac.il

אתר: www.schechter.ac.il

מסורת אתיופית ברשת

אתר מעניין על מסורת הקהילה האתיופית מחכה לכם בכתובת:

http://x.2all.co.il/beta-israel

באתר ניתן לשמוע לראשונה קובצי שמע של כל התנ"ך בשפה האמהרית. אפשר למצוא בו גם את הכתבה על הפרוייקט של אבג'ה מדהני ותלמידיו, ששודרה בטלוויזיה.

כמו כן, נמצאים באתר לקט תפילות בגעז (תפילות של יהודי אתיופיה) וכ־400 שירים באמהרית.

የቤተሰብ ጉዳይ ፍርድ ቤት ቅርያት ጋት

ተፈላጊ: አቶ ኢላን (ዳምጤ) መስፍን

የመንግሥት የሕግ አማካሪ ልጆችን ከቤተሰባቸው ወስዶ ለማሳደግ በ1981 ዓ.ም. ባወጣው ሕግ መሠረት በ21.3.05 የተወለደው ልጅዎን ይህ ሕግ የሚመለከተው መሆኑን ልናስታውቅ እንወዳለን። ይህንንም ውሳኔ በሚመለከት በ30 ቀን ውስጥ ቅርያት ጋት ወደሚገኘው የቤተሰብ ጉዳዮች ፍርድ ቤት በመቅረብ ለዳኛዋ አ. አሽኬሎኒ ያሉዎትን ተቃውሞ ወይም አስተያየት ማቅረብ የሚችሉ መሆንዎን በአክብሮት እናስታውቃለን።

ዋና ጸሐፊ
የቤተሰብ ጉዳይ ፍርድ ቤት
ቅርያት ጋት